

แนะนำจังหวัด **ฉะเชิงเทรา**

ฉบับ **อำเภอสนามชัยเขต**

CHACHOENGSAO

ISBN : 974 - 9684 - 47 - 8

เจ้าของ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร	ภูผะกา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อาจารย์ ดร.ณัฐปคัลภ์	ญาณมโนวิศิษฐ์	รองอธิการบดีกิจการนักศึกษา
ศาสตราจารย์วิโชค	มุกตามณี	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมศรี	นพวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ	เพชรรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
อาจารย์วิชัย	พงษ์ไหมด	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

คณะกรรมการผู้จัดทำ

อาจารย์ ดร.จินดา	เนื่องจำนงค์	ประธานกรรมการ
อาจารย์วชิรพงศ์	มณีนันทวัฒน์	รองประธานกรรมการและผู้เรียบเรียงข้อมูล/เนื้อหา
อาจารย์อารียา	บุญทวี	รองประธานกรรมการและผู้เรียบเรียงข้อมูล/เนื้อหา
อาจารย์โยธิน	จี้กั้ววาท	กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
นายณัฐพนธ์	สิงห์ยศ	กรรมการฝ่ายตรวจสอบข้อมูลและพิสูจน์อักษร
นางสาวนวลลออ	อนุสิทธิ์	กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
นางสาวฐิติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และฝ่ายเอกสาร
นายสุรพล	โต๊ะสีดา	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และฝ่ายเอกสาร
นางสาวอรรณณ	เล็กชะอุม	กรรมการและเลขานุการ/ฝ่ายจัดทำรูปเล่ม

ผู้สนใจสามารถ สืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://culture.rru.ac.th/>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด
๔๘๘-๔๙๐ สถานีขนส่งฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
โทร. / แฟกซ์ ๐-๓๘๕๑-๕๗๗๐ , ๐-๓๘๕๑-๕๕๓๐
พ.ศ. ๒๕๖๑
จำนวน ๒๕๐ เล่ม

บทนำ

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งการปกครองเป็น ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลคูยายหมี่ ตำบลท่ากระดาน ตำบลลาดกระทิง และตำบลทุ่งพระยา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูงมีภูเขาและป่าไม้ มีลำคลองเป็นแนวกันเขต มีปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ทางการเกษตร รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรนำมา รวบรวมเป็นองค์ความรู้ให้แก่อำเภอสนามชัยเขต

ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (รัชกาลที่ ๑๐) ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนา ท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ ๒ จำนวนชุมชนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าไปให้ความรู้และร่วมพัฒนาในด้านต่าง ๆ และยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริการวิชาการแก่สังคมเชิงรุก ที่เชื่อมโยงกับการ ทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมเพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำรับใช้สังคม กลยุทธ์ที่ ๓.๔ ทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม สู่ความเข้มแข็งและสร้างคุณค่าเพื่อความมั่นคงของชาติ เพื่อสนองต่อยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ที่เป็นมหาวิทยาลัย ของท้องถิ่น ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เล็งเห็นว่า การจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลท้องถิ่นในรูปแบบของเอกสารวิชาการ เป็นหลักฐานร่องรอยในการเล่าเรื่องราวในอดีตให้ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ส่งให้เกิดการเรียนรู้ของผู้สนใจในอนาคต เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการอนุรักษ์สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป และแพร่หลายไปยังสังคมอื่นจนกลายเป็นประวัติศาสตร์แห่งอารยธรรมท้องถิ่นนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบที่ ๔ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น จึงได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลท้องถิ่นของอำเภอ สนามชัยเขต ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ในเรื่องประวัติวัด-โบราณสถาน โดยเลือกวัดตำบลละ ๕ วัด และ สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านในเรื่องผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและสมุนไพร และแหล่งท่องเที่ยว คณะผู้จัดทำขอ ขอบพระคุณเจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ ในอำเภอสนามชัยเขต ที่ว่าการอำเภอสนามชัยเขต สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สนามชัยเขต ผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลคูยายหมี่ องค์การบริหารส่วนตำบลลาด กระทิง องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา นายชูชาติ ภักดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘ บ้านวังคู ตำบลทุ่งพระยา นายเชษฐา ภูสมท ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ บ้านสระไม้แดง ตำบลคูยายหมี่ ประธานแหล่งเรียนรู้ ทางการเกษตร ประธานกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ ให้ข้อมูล อนุญาตให้ไปสัมภาษณ์ ตรวจ ทานข้อมูลจนทำให้หนังสือแนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอสนามชัยเขต สามารถนำไปเผยแพร่ให้หน่วยงาน ราชการ และสถานศึกษาได้ จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการศึกษาหาข้อมูลทางศิลป วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป

หากการจัดทำ “หนังสือแนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอสนามชัยเขต” มีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้บริหารและบุคลากรศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

หน้า

บทนำ	๓
สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	๕
ประวัติตำบล ในอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	๗
• ตำบลคูยายหมี่	๙
• ตำบลท่ากระดาน	๙
• ตำบลทุ่งพระยา	๙
• ตำบลลาดกระทิง	๑๐
ประวัติวัด-โบราณสถาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	
• ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลคูยายหมี่	๑๑
• ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลท่ากระดาน	๑๙
• ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลทุ่งพระยา	๓๓
• ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลลาดกระทิง	๔๑
ผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๕๑
ประเพณีท้องถิ่น	๖๑
แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและสมุนไพร	๖๙
สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	๘๙
แหล่งท่องเที่ยว	๙๕
บรรณานุกรม	๙๘

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของอำเภอสนามชัยเขต

แม่น้ำพองจะเรียงเพา จมบ.....

๕

ความเป็นมา

อำเภอสนามชัยเขตในสมัยโบราณมีฐานะเป็นหัวเมือง เรียกว่า เมืองสนามไชยเขตต์ขึ้นต่อมณฑลปราจีนบุรี เป็นหัวเมืองสมัยเดียวกันกับเมืองพนัสนิคม และเมืองพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขตได้วิวัฒนาการการเมืองสนามชัยเขตต์เดิมเรื่อยมาเท่าที่ตรวจพบหลักฐานพอสรุปได้ ดังนี้

พ.ศ. ๒๓๕๔ มีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่า กิ่งอำเภอสนามไชยเขตต์ ตั้งอยู่บริเวณวัดท้าวอุไทย ตำบลท่ากระดาน

พ.ศ. ๒๔๕๔ ยุบฐานะลงเป็นตำบล อยู่ในเขตการปกครองอำเภอพนมสารคาม

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอสนามไชย โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย แบ่งท้องที่การปกครองเป็น ตำบลคู้ยายหมี ตำบลท่ากระดาน และตำบลท่าตะเกียบ ขึ้นการปกครองกับอำเภอพนมสารคาม

พ.ศ. ๒๕๑๕ เปลี่ยน กิ่งอำเภอสนามไชย เป็นกิ่งอำเภอสนามชัยเขต โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๕

พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับการยกฐานะเป็น อำเภอสนามชัย โดยพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๖

พ.ศ. ๒๕๑๗ ตั้งตำบลทุ่งพระยา โดยแบ่งท้องที่ตำบลท่ากระดาน ตั้งเป็นอีก ๑ ตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๗

พ.ศ. ๒๕๒๒ ตั้งตำบลลาดกระทิง โดยแบ่งท้องที่ตำบลคู้ยายหมี ตั้งเป็นอีก ๑ ตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๖ (อำเภอสนามชัยเขต, ๒๕๕๙)

ข้อมูลการปกครอง

อำเภอสนามชัยเขต ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านโพรงงาม หมู่ที่ ๔ ตำบลคู้ยายหมี แบ่งการปกครองเป็น ๔ ตำบล ๗๐ หมู่บ้าน คือ

๑) ตำบลคู้ยายหมี	จำนวน	๑๗	หมู่บ้าน
๒) ตำบลลาดกระทิง	จำนวน	๑๑	หมู่บ้าน
๓) ตำบลทุ่งพระยา	จำนวน	๑๙	หมู่บ้าน
๔) ตำบลท่ากระดาน	จำนวน	๒๓	หมู่บ้าน

อำเภอสนามชัยเขต มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวน ๕ แห่ง แยกเป็นเทศบาลตำบล จำนวน

๑ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย

- ๑) เทศบาลตำบลสนามชัยเขต
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลคูยายหมื่น
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลลาดกระทิง
- ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา
- ๕) องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน

สภาพโดยทั่วไป

อำเภอสนามชัยเขต อยู่ห่างจากจังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ที่พื้นที่ราบสลับเนินเขา มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๗๑,๘๗๕ ไร่ แยกเป็นพื้นที่ป่าอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ-สียัด ๒๒๖,๑๘๕ ไร่ พื้นที่การเกษตรกรรมประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ ไร่ ที่เหลือเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์และพื้นที่ใช้สอยด้านอื่น ๆ

สภาพภูมิประเทศ

อำเภอสนามชัยเขต มีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มสลับกับภูเขา มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และมีแหล่งน้ำจำนวน ๒ สาย คือ คลองสียัด และคลองระบม มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๗๑,๘๗๕ ไร่ (๑,๗๑๕ ตารางกิโลเมตร) เป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ-สียัด ๒๒๖,๑๘๕ ไร่ พื้นที่การเกษตร ๘๔๕,๖๙๐ ไร่ โดยมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอพนมสารคาม อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอสนามชัยเขตตั้งอยู่ที่บ้านโนนงาม หมู่ที่ ๔ ตำบลคูยายหมื่น ห่างจากที่ตั้งอำเภอเดิมประมาณ ๒๕ กิโลเมตร

สภาพเศรษฐกิจ

ประชาชนโดยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง ยุคาลิปตัส ข้าว สับปะรด อ้อย ผลไม้อื่น ๆ และเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และเลี้ยงไว้บริโภค

เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม เช่น นิคมอุตสาหกรรม-เกตเวย์ นิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ และนิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ (ท่าตูม) และโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประชากรวัยหนุ่มสาวจึงมีอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และบางส่วนรับจ้างแรงงานภาคเกษตร รายได้เฉลี่ยของประชากร ๖๓,๔๐๐ บาท/คน/ปี

สภาพทางสังคม

ชาวอำเภอสนามชัยเขต นับถือศาสนาพุทธ มีเกจิอาจารย์ชื่อดังซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชน คือ หลวงพ่อคง สุวัณณ วัดชำป่างาม ถือเป็นพระศักดิ์สิทธิ์ของอำเภอสนามชัยเขต ตามคำขวัญของอำเภอสนามชัยเขต ที่ว่า “ผ้าไหมทอมือ เลื่องชื่อยางพารา ล้ำค่าหลวงปู่คง”

ประวัติตำบล

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติตำบลคู้ยายหมี

ก่อนนี้ตำบลคู้ยายหมีขึ้นอยู่กับอำเภอพนมสารคาม ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๒๐ อำเภอสนามชัยเขตได้แยกออกจากอำเภอพนมสารคามมาเป็นกิ่งอำเภอสนามชัยเขต กำนันคนแรกของตำบล คู้ยายหมี คือ นายเรียง กำนันคนต่อมา คือ นายย้อย แก้ววิจิตร นายองอาจ วิลาลักษณ์ นายแวง แสงว่าง นายบุญมี คะเสนา นายขุนดอนชัย แก้วคำ และคนปัจจุบัน คือ นายสนั่น พรหมพิทักษ์

ก่อนนี้หมู่บ้านดั้งเดิมของตำบลคู้ยายหมี ได้แก่ บ้านบางมะเฟือง บ้านคู้ยายหมี บ้านดอนท่านา บ้านไร่ บ้านบางพะเนียง บ้านนาเลา บ้านหัวนา

ในอดีตพื้นที่ของตำบลคู้ยายหมีส่วนใหญ่ เป็นป่าดิบและป่าไผ่ ชาวบ้านของตำบลคู้ยายหมี ประกอบอาชีพทำนา และหาของป่ามาเป็นการครองชีพ เช่น การตัดหวาย และตักน้ำมันยาง ตัดไม้ซุง และหาอาหารป่า เช่น ไก่ป่า กระรอก กระแต กระเจิง หมูป่า เก้ง กวาง มาเป็นอาหารและขาย

ตำบลคู้ยายหมีมีความอุดมสมบูรณ์มาก จนทำให้คนหลายจังหวัดอพยพเข้ามาอยู่ เช่น คนภาคอีสานเข้ามาซื้อเพื่อถากถางป่าเอาที่ดินทำกิน ตำบลคู้ยายหมีปัจจุบันมีคนหลายภาษาอยู่ปะปนกันเป็นจำนวนมาก ป่าที่เคยมีอยู่ก็ไม่หลงเหลือให้เห็นอีกเลย ป่ากลายเป็นทุ่งนาและมันสำปะหลังมาจนถึงทุกวันนี้

ประวัติตำบลท่ากระดาน

ตำบลท่ากระดาน เดิมชื่อตำบลท่าวัว ขึ้นอยู่กับอำเภอพนมสารคาม ต่อมาได้มีการแบ่งแยกการปกครองมาขึ้นอยู่กับอำเภอสนามชัยเขต “ท่ากระดาน” เป็นสถานที่รวบรวมขนส่งซื้อขายไม้กระดานในสมัยที่ป่าไม้บริเวณนี้มีอุดมสมบูรณ์ แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๘ หมู่บ้าน ต่อมาได้แบ่งแยกหมู่บ้านเพิ่มเป็น ๒๓ หมู่บ้าน โดยปัจจุบันมี นางสมจิตร กุลสารี เป็นกำนัน พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนที่เสื่อมโทรมแล้ว ราษฎรส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคอีสาน ประกอบอาชีพหลัก ทำไร่ ทำนา ทำสวน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน, ๒๕๖๑, หน้า ๕)

ประวัติตำบลทุ่งพระยา

ตำบลทุ่งพระยา มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ คือ เดิมพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งตำบลทุ่งพระยา ในปัจจุบันนั้นเป็นป่าเสื่อมโทรม และเคยเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของตำบลท่ากระดาน ด้วยเหตุผลทางการปกครองท้องที่ จึงมีการแบ่งแยกตำบลท่ากระดานออกเป็น ๒ ตำบล ซึ่งได้แก่ ตำบลทุ่งพระยา ในปัจจุบัน จัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๗

“ตำบลทุ่งพระยา” มีเรื่องเล่าสืบทอดกันมาว่า เดิมเป็นหมู่บ้านที่กองทัพของพระเจ้าตากสินมหาราช เดินทัพผ่าน โดยการนำทัพของพระยาท่านหนึ่งในสมัยนั้น และได้พักผ่อนตรงบริเวณนั้นที่เป็นตำบลทุ่งพระยาในปัจจุบัน จึงได้มีการเรียกขานหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านทุ่งพระยา” นับแต่นั้นมา (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

ประวัติตำบลลาดกระทิง

คำว่า “ลาดกระทิง” นั้นถูกเรียกมาก่อนนานมาแล้ว แต่ไม่ทราบคนแรกที่เรียก จากข้อสันนิษฐานของปู่ละม้าย เอี่ยมวงศ์

คำว่า “ลาดกระทิง” ที่คนเรียกกันติดปากอยู่ประจําวันนี้มาจากคำว่า ลากมาทัง ซึ่งเป็นคำพูดที่ทักถามว่าไปไหน จะไปที่สุดทางลากทัง เป็นที่ที่ สุดทางทั้งสองอย่าง คือ สุดทางรถไฟที่ลาดกระทิง ถ้ามาจากโรงเลื่อย และสุดท้ายรถยนต์ที่ลาดกระทิง เพราะลาดกระทิงเป็นจุดรวมของคนเดินทางมาทั้งสองด้าน และเป็นที่รวมไม้ที่ใหญ่ในบริเวณนี้ อีกประเด็นหนึ่งก็คือ ก่อนนั้นมีคนมาหาของป่า และตัดน้ำมันยาง สมัยที่ยังเป็นป่าดิบอาจเคยเห็นกระทิงมาหากินแถวนี้บ้างเพราะมีทุ่งหญ้า และมีหนองน้ำ เช่น หนองหัวลิง และหนองเสม็ด

ส่วนยายจ๊ะ พุ่มพวง สันนิษฐานว่า อาจจะได้เพี้ยนมาจากคำว่า สุดทางลากทัง เพราะตรงลานซุงที่ ๒ นี่เป็นที่สุดทางของรถยนต์ที่จะลากท่อนซุงมาทังรวมกัน เพื่อรอขนขึ้นรถไฟอีกครั้ง การนับ กม. นี่เป็นการวัดการนับของบริษัทเอื้อวิทยา เขาจะนับ กม.๑ ที่โรงเลื่อยจักร ที่เกาะขุนเรือมายจนถึง กม.๑๗ คือสุดทางรถไฟพอดี แถว ๆ บ้านนายเหลว นางสมจิตร เป็นเส้นทางเดิมที่จะผ่านไปหน่วยป่าไม้ที่ตั้งอยู่ในปัจจุบันและเป็นสะพาน ๑ สะพาน ๒ และจะนับใหม่เป็น กม.ที่ ๑ เรื่อยไปอีกซึ่งเป็นสุดทางรถไฟ และตรงทางเข้าป่า

ส่วนอีกความเห็นหนึ่ง คิดว่าชื่อ ลาดกระทิง เข้าใจว่าสมัยก่อนนั้น มีกระทิงชุกชุมมาก เนื่องจากแถวนี้มีอาหารและน้ำอุดมสมบูรณ์ และตรงลาดน้อย ปัจจุบันอยู่ตรงหน่วยอนามัย มีลักษณะเป็นที่โล่งมีกระทิงมาหากินเป็นประจำ (องค์การบริหารส่วนตำบลลาดกระทิง, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลคู้ายาขหมี่

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. วัดบางมะเฟือง

วัดบางมะเฟือง ตั้งอยู่เลขที่ ๙๘ บ้านบางมะเฟือง หมู่ที่ ๑ ตำบลคู้ยายหมี มีพื้นที่ ๑๐ ไร่ ๒ งาน ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งวัดในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ พระพันธ์ พระน้อย พระอธิการหล่น พระครูชัยสิทธิวัฒน์ และพระครูปัญญาธรรมโชติ (ศรี) เป็นเจ้าอาวาสวัดปัจจุบัน และดำรงตำแหน่งทางด้านการปกครอง เป็นเจ้าคณะตำบลคู้ยายหมี

สิ่งก่อสร้างภายในวัด มีอุโบสถ ศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ กุฏิสงฆ์ หอระฆัง ชุมประตุน้ำวัด จะมีต้นมะเฟืองหล่อด้วยปูน สิ่งที่น่าสนใจคือ รูปปั้นพระสังกัจจายน์ ขนาดใหญ่อยู่บริเวณลานวัด

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๒. วัดบางพะเนียง

แนวน้ำจังหวัดจะเจียงเพา จมบ...

๑๕

วัดบางพะเนียง ตั้งอยู่เลขที่ ๘๕ หมู่ที่ ๒ บ้านบางพะเนียง ตำบลคู้ยายหมี มีพื้นที่ ๒๐ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด จากกรมการศาสนาในปี ๒๕๔๐ ได้รับวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ สังกัดมหานิกาย ในอดีตเคยเป็นวัดเจ้าคณะอำเภอสนามชัยเขต พระอาจารย์นา

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ คือ พระนา พระว่าว พระเละ พระครูสิริธรรมาภิวัฒน์

สิ่งก่อสร้างภายในวัด มีกุฏิสงฆ์ หอระฆัง เมรุ ศาลาการเปรียญ พระสั้วลี ชุ่มประตูลวดลายเจดีย์แบบเนปาล เป็นต้น

ภาพศาสนสถานภายในวัด

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

১৬

ตนเองที่สะสมไว้ไปร่วมทำบุญสร้างวัดในถิ่นกันดารเหล่านั้น
จนเงินที่สะสมหมดลง ต่อมาเมื่อทราบข่าวว่าวัดวังไทรร้าง
ไม่มีเจ้าอาวาส ท่านจึงเดินทางกลับมาอยู่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

ในการบูรณะวัด ได้รับความอนุเคราะห์จาก
หน่วยงาน บริษัท และบุคคลทั่วไป เช่น คุณศักดิ์ แซ่เตีย
เป็นต้น พระอธิการบุญเฮง ตปสีโล ได้ใช้วิธีการสร้างวัด โดย
ประกาศให้ทุกคนทราบ ว่าวัดต้องการสิ่งใด แล้วนำสิ่งของ
จากร้านที่จำหน่ายไปก่อน เมื่อเจ้าภาพมีความประสงค์ใน
รายการสิ่งของใด ก็ให้เจ้าภาพนำเงินทำบุญนั้นไปจ่ายที่ร้าน
สิ่งก่อสร้างภายในวัดส่วนใหญ่ มีเพียงหัวหน้าช่างและพระ
สงฆ์ร่วมกันก่อสร้าง เพื่อประหยัดงบในการจ้าง (พระอธิการ
บุญเฮง ตปสีโล ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่
๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดวังไทร ตำบลคูยายหมี
อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

มีพระจำพรรษารูปแรก คือ อาจารย์วิเชียร คนสายไหม (มรณภาพแล้ว) ต่อมา อาจารย์เตียง เป็นคนระยอง พระแห่ง ฐิตปัญญา ปากเกร็ด และปัจจุบัน มีพระอธิการบุญเพ็ง ตบสีโล (คำโถม) รักษาการเจ้าอาวาส มประมาณ ๑-๒ ปี

พระอธิการบุญเอง ตปสีโล เล่าว่า ตอนที่เป็น
ฆราวาส ท่านทำงานที่ บริษัท ดับเบิลเอ มีความประสงค์
จะขอ病假กะบนประมาณ ๑๕ วัน เมื่อขอแล้วท่านได้
เดินทางไปปฏิบัติธรรมแบบวิปัสสนากรรมฐานตามสถาน
ที่ต่าง ๆ ของจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อไปอยู่
แล้วท่านจึงรู้ว่ายังมีวัดอื่นๆที่อื่นกันดารกว่า จึงนำเงิน

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๔. วัดยางแดง

วัดยางแดง ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๘๔ ตำบลคูยายหมี มีพื้นที่วัด ๑๗ ไร่ ๓ งาน ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นวัดจากกรมการศาสนา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๗ โดยนายเลียบ เสนาวงศ์ และชาวบ้าน ได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ พระลำจวน พระใบฎีกาปภากร และ พระอธิการบุญเรือง อติชาคร เป็นเจ้าอาวาสปัจจุบัน (พระอธิการบุญเรือง อติชาคร ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลท่ากระดาน

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕. วัดชำป่างาม

แนวนำจังหวัดจะรังเทหา จมบ.....

๒๑

วัดชำป่างาม ตั้งอยู่ ๕๐ หมู่ ๘ ต.ท่ากระดาน บนเนื้อที่ประมาณ ๖๐ ไร่เศษ เป็นที่ประดิษฐานรูปหล่อ หลวงพ่อคง เป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชน เป็นที่ตั้งของตลาดร้านค้าชุมชน วัดแห่งนี้มีเจ้าอาวาส คือ หลวงพ่อคง สุวณฺโณ พระครูสุนทรสีลาภีรัต (หลวงพ่อสาย ยสชาโต) และเจ้าอาวาสปัจจุบัน คือ พระอธิการหลาว อุชุกโก

หลวงพ่อกง ได้ศึกษาธรรมและเดินธุดงค์ ฝึกฝนสมาธิจิตจนมีฤทธิ์ และมีความรู้ด้านโหราศาสตร์ สมุนไพรร จึงเป็นเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะชาวเมืองฉะเชิงเทรา วัดอุ้มคงที่เป็นที่นิยมและโดดเด่น คือ เหรียญรูปอาร์ม เนื้อเงินลงยา ปีพ.ศ. ๒๔๘๓ มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ สิริอายุรวม ๑๐๘ ส่วนพระครูสุนทรสีลาภีรัต (หลวงพ่อสาย ยสชาโต) มรณภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ สิริอายุรวม ๙๖ ปี

ศาสนสถานที่ทรงคุณค่า คือ อุโบสถน้ำ ปัจจุบันอายุ ๑๐๐ กว่าปี หลวงตาเทียบ เป็นคนบ้านกระบกเตี้ย ได้อุปสมบทและได้มาอยู่ที่นี้ได้รับมอบหมายจากหลวงพ่อกงให้สร้างโบสถ์น้ำขึ้นมา และได้ใช้พื้นที่ประกอบศาสนกิจประกอบศาสนกิจตลอด มีการบูรณะซ่อมแซมหลายครั้ง

ประวัติ

บ้านชำป่างาม เดิมเรียกว่า บ้านชำป่างาม คำว่า ชำ ที่หมายถึงพื้นที่แฉะ ชื่น จ้าม หมายถึง ที่บรรจบของคลองและลำห้วยไหล ๓ สาย คือ แควระบบ (สียัด) คลองท่ายายยัม ห้วยท่าอี่แอ่น จึงมีความหมายว่าเป็นที่พื้นอุดมสมบูรณ์ เพราะมีน้ำตลอดเวลาและตลอดปี ต้นไม้เขียว ต่อมาก็เพี้ยนเป็น ชำป่างาม ชาวบ้านบางคนเล่าว่า หลวง (นายอำเภอ เจริญ แก้วศรี) เป็นผู้เปลี่ยนชื่อ เนื่องจากบริเวณนี้มีไม้ยางนาต้นใหญ่ๆ งามๆ อยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกใหม่ว่า ชำป่างาม ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา บ้านชำป่างาม แยกมาจาก บ้านหนองกระพงษ์ (บ้านนา หมู่ ๓ ในปัจจุบัน) เนื่องจาก เป็นโรคฝีดาษ ประมาณปีพ.ศ. ๒๕๓๗ มาตั้งเป็นชุมชนใหม่

สิ่งที่ภาคภูมิใจในชุมชน คือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรบ้าน ชำป่างาม เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้พระราชทานสังกะสีมุงหลังคา ศาลาพักร้อน และทรงปลูกต้นมะม่วงคู่ไว้เป็นที่ระลึก (พระพิรศักดิ์ สมจิตโต ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดชำป่างาม ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๖. สำนักสงฆ์ท่ากระดาน

แม่น้ำจังหวัดฉะเชิงเทรา จมบ.....

๒๓

สำนักสงฆ์ท่ากระดาน ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๒ แปลง คือ แปลงที่ ๑ เป็นพื้นที่หลวง เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ประมาณ ๙ ไร่ สามารถสร้างเมรุและศาลาธรรมสังเวชได้ แปลงที่ ๑ เป็นที่ดินที่นายเหลียวถวาย ประมาณ ๖ ไร่ ๒ งาน สามารถสร้างศาสนสถาน เช่น อุโบสถ วิหาร กุฏิพักสงฆ์ได้ บุคคลที่บุกเบิก คือ นายช้อย งามวงษ์ โดยการนำชาวบ้าน มาช่วยกันถากถางป่าช้าเก่า มีป่าไม้มืดที่มีอยู่จำนวนมาก ป่าไผ่ ป่าช้าเก่า ตัดแล้วเผาจนได้พื้นที่พอที่จะสร้างที่พักสงฆ์ และศาลาหลังเล็ก ขณะนี้กำลังก่อสร้างพระอุโบสถ

มีเจ้าอาวาสมาแล้วหลายรูป แต่อยู่ไม่นาน ก่อนหน้านี้ คือ หลวงพ่อวน จนถึงเจ้าอาวาสปัจจุบัน คือ พระไชยา ปนาโท เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบริเวณนี้

ประเพณีของวัดคือ ต้องจัดงานปฐมาภิเษกรรมทุกปี ปีละ ๗ วัน มีพระสงฆ์และญาติธรรมมาร่วมประเพณีจำนวนมาก (พระไชยา ปนาโท ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ สำนักสงฆ์ท่ากระดาน ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๗. วัดกระบกเตี้ย

วัดกระบกเตี้ย ตั้งอยู่ เลขที่ ๑๐๔/๓ หมู่ ๕ บ้านกระบกเตี้ย ต.ท่ากระดาน อ.สนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา เริ่มสร้างเป็นสำนักสงฆ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ มีนายสุวรรณโณมศรี บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลท่ากระดาน เป็นผู้มอบที่ดินถวายสร้างวัดจำนวน ๑๔ ไร่ ๓ งานเศษ และคณะกรรมการวัดได้ซื้อที่ดินเพิ่ม ๒ ไร่ เป็นที่ดินมี นส. ๓ ต่อมาได้หนังสืออนุญาตให้สร้างวัดในนามวัดกระบกเตี้ยหรือวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อมาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

วัดกระบกเตี้ย มีเจ้าอาวาสมาแล้วหลายรูป ทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะสงฆ์บ้าง ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะสงฆ์บ้าง เจ้าอาวาสบางรูปอยู่นานหลายปี แต่เจ้าอาวาสบางรูปอยู่ได้เพียง ๑-๒ ปี เท่าที่พอจะลำดับได้ คือ หลวงพ่อแหล่ม พระสุรินทร์ (พระรูปนี้ได้รับการแต่งตั้งมาเป็นเจ้าอาวาส ในสมัยที่พลเอกชวลิต เป็นนายกรัฐมนตรี ประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐) พระจำลอง นิมลกาล (พระรูปนี้มีความสามารถในการบริหารวัดเก่งมาก ได้สร้างอุโบสถ สร้างศาลาหลังเก่า และได้เชิญบุคคลระดับผู้นำ เช่น พล.ต.อ.บุญชู วังกานนท์ พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ มาร่วมงานที่วัด) พระครูจันทวงศ์พิพัฒน์ หรือพระสมศักดิ์ (หลวงพ่อน้อย พระครูวิฑิต นิมนานการ พระนิม อ.นพ ๔๗ ปี ปัจจุบัน พระอธิการนภดล ดิกขปัญโญ (ถึง ปัจจุบัน)

พระอธิการนภดล ดิกขปัญโญ (ดวงแก้ว) เกิดวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ อุปสมบท ณ วัดบางมะเฟือง ต.คูยายหมี่ อ.สนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ พระอุปัชฌาย์ พระปลัดศรี ปญฺญาวโร พระกรรมวาจาจารย์ พระครูสมุห์น้อย จิตเมโธ พระอนุสวานาจารย์ พระอธิการอดุลย์ ลิติสโต ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นพระที่ทรงภูมิธรรม คือ สอบได้นักธรรมชั้นเอก ตำแหน่งด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการศึกษา ครูพระสอนศีลธรรม เป็นวิทยากรอบรมวิปัสสนากรรมฐานของคณะสงฆ์อำเภอสนามชัยเขต เป็นผู้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการบริจาคเงินเพื่อสมทบทุนสร้างอาคารสูงและโรงพยาบาลบ้านโพธิ์

วัดกระบกเตี้ย แบบบ้านกระบกเตี้ย เป็นวัด และหมู่บ้านร่องตามโครงการส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอสนามชัยเขตประจำปี ๕๘ มีนายเที่ยง ขวัญพงษ์และนายอดุลย์ โณมศรี เป็นไวยาวัจกร

การก่อสร้างภายในวัด

อุโบสถ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓

วิหาร กว้าง ๓ เมตร ยาว ๖ กว้าง ๒ เมตร ยาว ๓ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖

กุฏิสงฆ์ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗

กุฏิสงฆ์ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗

กุฏิสงฆ์ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗

สระน้ำ กว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สร้างเมื่อ ๒๕๒๐

ฌาปนสถาน กว้าง ๔ เมตร ยาว ๖ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒

ศาลาพักร้อน กว้าง ๓ เมตร ยาว ๖ เมตร จำนวน ๒ หลัง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

(พระอธิการนภดล ดิขปัญญะ ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดกระบกเตี้ย ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๘. วัดสูงเจริญ

วัดสูงเจริญ เป็นวัดราษฎร์อยู่ในเขตปกครองของ คณะสงฆ์ตำบลท่ากระดานเขต ๑ อำเภอ สนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดคณะสงฆ์ภาค ๑๒ สังกัดมหานิกาย ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๐๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลท่ากระดาน อำเภอ สนามชัยเขต ก่อตั้งเป็นวัดเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ มีที่ดินเป็นธรณีสงฆ์ประมาณ ๑๕ ไร่ ได้รับอนุญาตให้แต่งตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ ๑๙ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๖ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับคัดเลือกเป็น อุทยานการศึกษาในวัด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายนามเจ้าอาวาส พระครูสุวัฒน์กิจพิมล (จำเนียง) พ.ศ. ๒๕๔๕-ถึงปัจจุบัน วิทย์ฐานะ น.ธ.เอก ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะตำบลท่ากระดานเขต ๑

วัดสูงเจริญ เป็นวัดที่มีบทบาททางด้านสังคมที่ หลากหลายและได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย เป็นวัดแรกที่ได้จัดโครงการสนับสนุนกิจกรรม พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องและปรากฏหลักฐานชัดเจน เช่น โครงการอุทยานการศึกษาในวัด โครงการจัดสวน หย่อมและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โครงการปลูกไม้ยืนต้นใน วัด โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการ มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน โครงการส่งเสริมวัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และ

วันออกพรรษา โครงการปฏิบัติธรรมและอยู่ปรีวาสนกรรม โครงการอุปสมบทหมู่เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และ โครงการเข้าค่ายคุณธรรมและจริยธรรม ฯลฯ

เสนาสนะประกอบด้วยดังนี้

๑. อุโบสถ จำนวน ๑ หลัง ลักษณะทรงไทย คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐฉาบปูน เครื่องบนไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงกระเบื้องเคลือบดินเผา มีช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ หน้าบัน ชุ่มประตูปูหน้าต่าง ลวดลายปูนปั้น ตีตกระจกสีทอง พื้นปูหินขัด กำแพงแก้วและลานรอบโบสถ์ ขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร ก่อสร้างแล้วเสร็จใช้งบประมาณในการก่อสร้างประมาณ ๑๒ ล้านบาท

๒. ศาลาการเปรียญ จำนวน ๑ หลัง ลักษณะทรง ไทยชั้นเดียวเสาคานคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงหลังคาเหล็ก ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูกระเบื้อง ประตูหน้าต่างกระจก กรอบอลูมิเนียมทาสีภายนอกภายใน กว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๙ เมตร พร้อมห้องครัวข้างศาลาขนาด กว้าง ๖ เมตร ยาว ๙ เมตร และห้องสุขา ๔ ห้อง

๓. กุฏิพระสงฆ์ (ถาวร) จำนวน ๕ หลัง เป็นอาคาร สองชั้นก่ออิฐฉาบปูน

๔. ศาลาพระสวดอภิธรรม จำนวน ๒ หลัง เป็น อาคารชั้นเดียวก่ออิฐฉาบปูน

๕. เมรุทรงไทยสามมุข จำนวน ๑ หลัง ลักษณะ ทรงไทยเสาคานคอนกรีตเสริมเหล็ก มุงกระเบื้องเคลือบดินเผา พื้นหินขัด กว้าง ๖ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สูง ๑๔ เมตร

๖. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง ลักษณะทรงไทยจัตุรมุข สองชั้น มีช่อฟ้าใบระกาหางหงส์ หน้าบันปั้นลวดลายไทย ทาสีทอง ขนาดกว้าง ๖ เมตร กว้าง ๖ เมตร สูง ๑๕ เมตร

๗. วิหาร จำนวน ๑ หลัง

๘. พระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้าองค์ใหญ่ จำนวน ๓ องค์ ประกอบด้วย พระพุทธรูปปางประทานพร , พระพุทธรูปปางสมาธิ และพระพุทธรูปปางชนะมาร มีพระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้าปางสมาธิเก่าแก่ในพระอุโบสถขนาด หน้าตักกว้าง ๒๒๐ เซนติเมตร สูง ๓๒๐ เซนติเมตร พระพุทธรูปเจ้าหันใจองค์ใหญ่ หน้าตักกว้าง ๓ เมตร ๖๐ เซนติเมตร สูง ๗ เมตร ๓๐ เซนติเมตร

สาธารณะสงเคราะห์

ได้สร้างถังส่งน้ำประปาภายในบริเวณวัด ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๖ เมตร สูง ๑๐ เมตร พร้อมเดินท่อน้ำพีวีซี เพื่อประโยชน์แก่พระภิกษุและประชาชนรอบวัดได้ใช้น้ำ ได้มีการขุดสระน้ำในที่ดินของวัดเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เป็นสระขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร ลึก ๑๒ เมตร (พระพิรศักดิ์ สมจิตโต เลขานุการเจ้าคณะตำบลท่ากระดานเขต ๑ ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดชำป่างาม ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๙. วัดท้าวอุไทย

วัดท้าวอุไทย ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ ตำบลท่ากระดาน มีเนื้อที่ ๙๙ ไร่ ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ คือ พระคำไฟ รวิวงโส พระครูศีลาภรณ์พิมล (ณรงค์) ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลท่ากระดาน เขต ๒

เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดวัดหนึ่ง เมื่อประมาณ ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ ปี เป็นวัดโบราณสมัยทวารวดี พบอิฐสมัยทวารวดี อยู่ ๔ แผ่น และแผ่นศิลารูปหน้าจั่วในสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว หลวงพ่อคงได้ทำการปฏิสังขรณ์ สร้างเจดีย์ อุโบสถ และ เสนาสนะต่าง ๆ มีหลักฐานปรากฏอยู่ คือฐานเจดีย์ โบสถ์ พระพุทธรูป และวัตถุอื่น ๆ ต่อมาหลวงพ่อคงได้ย้ายไปสร้างวัดใหม่ที่วัดชำป่างาม วัดท้าวอุไทยจึงถูกทิ้งร้างอยู่กลางป่า ทำให้บรรดาสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ชำรุดทำลายไปเหลือแต่ซาก จนล่วงมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เจ้าอาวาสวัดชำป่างาม และประชาชนได้เข้าไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และได้ช่วยกันพัฒนาวัดท้าวอุไทยมาจนถึงปัจจุบัน

ประวัติท้าวอุไทย

ตามตำนานเล่าสืบต่อกันมาว่า ท้าวอุไทยเป็นโอรสของกษัตริย์ (เฉพาะพระมารดาเท่านั้น) ส่วนพระบิดาเป็นเพียงท้าวชื่อว่าท้าวแสนปม เหตุที่เรียกอย่างนั้นก็เพราะท่านมีปมขึ้นตามตัวมากนั่นเอง เล่ากันมาว่าท้าวอุไทยพร้อมด้วยไพร่พลได้เดินทางมาถึงสถานที่แห่งนี้ได้สร้างเมืองและวัดขึ้น แต่ภายหลังเมื่อสิ้นพระชนม์ลงบ้านเมืองก็ล่มสลาย

๑๐. วัดหนองตานาค

วัดหนองตานาค เคยเป็นสำนักสงฆ์มาก่อน ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗ ตำบลท่ากระดาน ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยการนำเสนอของนายสมชาย เกษี บนพื้นที่ประมาณ ๑๗ ไร่ หลวงพ่อเจ้าอาวาส รูปปัจจุบัน คือ พระสนั่น ฐานธมโม เพิ่งย้ายมาอยู่ได้ ๑ ปี เป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีดี มีปฏิสันถาร ท่านเล่าให้ฟังว่า วัดแห่งนี้มีเจ้าอาวาสมาหลายรูป แต่อยู่ไม่นาน และไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดที่จัดเก็บไว้ และยังไม่ได้มีสิ่งก่อสร้างมากนัก กำลังดำเนินการสร้างไปตามกำลังทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของวัด ชุมชนรอบบริเวณวัดประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายเผ่าพันธุ์ เช่น เขมร ลาว อีสานใต้ ทำให้มีวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ ผี ค่อนข้างมาก

ศาสนสถานภายในวัด มีกุฏิสงฆ์ เมรุ ชุ่มประตู่ และขณะนี้กำลังสร้างหอระฆัง ในอดีตเคยมีศาลาไม้แต่เก่ามาก ต้องรื้อเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม (พระสนั่น ฐานธมโม ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดหนองตานาค ตำบลท่ากระดานอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๑๑. วัดหินแร่เก่า

วัดหินแร่ เริ่มสร้าง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ริเริ่มจากคณะกรรมการและชาวบ้านโดยในตอนแรก ได้ร่วมกันสร้างศาลาด้วยหญ้าคา โดยมีคุณสมบัติอดีตผู้ใหญ่บ้าน มาเรียไร ให้ชาวบ้านร่วมกันบริจาคเสาในการสร้างศาลาวัด แต่เดิมในหมู่บ้านเป็นป่า และมีพระมาจำพรรษาจากหลาย ๆ แห่ง

ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๕๖ หลวงพ่อศักดิ์ดา มหาปัญญา เป็นพระธุดงค์ ได้เดินทางธุดงค์ ไปทั่วเขตภาคเหนือ เริ่มจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเพชรบูรณ์ และในจังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี (เขาใหญ่) จนกระทั่งธุดงค์ผ่านมาจำพรรษา ณ วัดหินแร่เก่า ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังจากนั้นท่านธุดงค์ไปพักแรมที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างนั้นหลวงตาสม ซึ่งเป็นพระที่หลวงพ่อศักดิ์ดา มหาปัญญา นับถือได้มรณภาพลง หลวงพ่อจึงได้เดินทางกลับมาเผาศพหลวงตาสม ชาวบ้านจึงได้นิมนต์ท่านให้จำวัด ณ วัดหินแร่เก่า เพื่อดูแลและขอให้ท่านสร้างอุโบสถขึ้น ท่านจึงเมตตาจำพรรษาอยู่ ณ วัดหินแร่ และได้จัดงานเทศน์มหาชาติ เพื่อนำเงินจากกัณฑ์เทศน์มาสร้างโบสถ์

นอกจากนี้ ท่านได้นำพาชาวบ้านและพระสงฆ์ที่จำวัดร่วมกันบูรณะปฏิสังขรณ์ ศาลาการเปรียญ กุฏิ รวมทั้งสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในวัดหินแร่เก่า โดยมีการพัฒนาวัดควบคู่กับการพัฒนาชุมชน เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการวางศิลาฤกษ์สร้างพระอุโบสถ ปัจจุบันพระอุโบสถได้สร้างเสร็จ และมีผู้มีจิตศรัทธานำปัจจัยมาสร้าง ภายในพระอุโบสถ ได้มีหลวงพ่อโสธรประดิษฐานอยู่ (วัดหินแร่เก่า, ๒๕๖๐, หลวงพ่อศักดิ์ดา มหาปัญญา, แม่ชีนกน้อย ผู้มีศีล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดหินแร่เก่า)

ภาพศาสนสถานภายในวัดหินแร่เก่า

ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลทุ่งพระยา

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๒. วัดคลองอุดม

วัดคลองอุดม ตั้งอยู่เลขที่ ๔ ตำบลทุ่งพระยา มีเนื้อที่ ๒๐ ไร่ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และได้รับวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ คือ พระอธิการสา พระบุญยัง และเจ้าอาวาสปัจจุบัน คือ พระม่วง คัมภีโร มีศาสนวัตถุ เช่น อุโบสถ ศาลาการเปรียญและศูนย์ปฏิบัติธรรม กุฏิสงฆ์ ชุ่มประตุ เป็นต้น ประเพณีประจำวัด คือ งานบุญประเพณีผ้าไหม และก่อพระเจดีย์ข้าวเปลือก

ภาพศาสนสถานภายในวัด

แนะนำจังหวัดระยอง.....

๑๓. วัดมานาดี

วัดมานาดี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งพระยา ได้ก่อตั้งเป็นที่พักสงฆ์ราวปีประมาณ พ.ศ.๒๕๑๗ และปี พ.ศ.๒๕๔๗ ได้ยกฐานะเป็นวัดถูกต้องตามกฎหมาย จวบจนถึงปัจจุบัน

๓๖

ลำดับเจ้าสำนักและเจ้าอาวาส

พ.ศ.๒๕๑๗-๒๕๒๕	หลวงปู่เฒ่า สิริคุตโต
พ.ศ.๒๕๒๖-๒๕๓๑	หลวงพ่อชม ยโสธโร
พ.ศ.๒๕๓๒-๒๕๓๘	พระอาจารย์บัน ผลญาโณ
พ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๗	พระมหาสุพล สิริภักโท และก็ได้แต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสในปี

พ.ศ.๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน และได้เป็นพระครูสัญญาบัตรที่ พระครูปริยัติปยุตตเขตคณารักษ์ และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอสนามชัยเขต

สร้างเสนาสนะ ประกอบด้วย

๑. อุโบสถ
๒. ศาลาการเปรียญ
๓. ศาลาบำเพ็ญกุศล
๔. เมรุ
๕. กุฏิ ๖.ห้องน้ำ

ภาพศาสนสถานภายในวัด

แม่น้ำจันทบุรีจะเจิ่งเฝ้า จมบ.....

๓๗

๑๔. วัดป่าทุ่งวัว(เขามันเทศ)

วัดป่าทุ่งวัว (เขามันเทศ) เป็นสายวัดหนองป่าพง สาขาที่ ๑๑๑ ตั้งอยู่เลขที่ ๓๖ หมู่ ๑๓ บ้านทุ่งวัว ต.ทุ่งพระยา เป็นวัดป่าที่เน้นการปฏิบัติธรรม เดิมเคยเป็นสำนักสงฆ์อยู่ ๔ ปี หลวงพ่อบุญมี บุญเทียม (เดชธัมโม) เป็นผู้ริเริ่ม มาด้วยกัน ๓ รูป โยมถวายบริเวณพื้นที่หัวน้ำที่เป็นเนินเขา ปลุกมัน จำนวน ๑๕ ไร่ เป็นพื้นที่ สปก. ซื่อเพิ่ม ๑๒ ไร่ แต่เนื่องจากเป็นวัดที่อนุรักษ์ป่า จึงได้รับมอบหมายให้ดูแล เชิงอนุรักษ์ป่าตอนนี้ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ จึงทำให้วัดแห่งนี้ มีภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาแวดล้อมด้วยธรรมชาติ อันสงบเงียบ มีบรรยากาศอันร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ใช้วิธีปรับถนนให้เหมาะสมกับป่า

หลวงพ่อบุญมี เป็นชาวจังหวัดอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เริ่มต้นมีเพียงกระท่อมเล็ก ๆ ๑ หลัง ต่อมาค่อยๆขยาย เป็นศาลา ในปัจจุบันที่มีสิ่งก่อสร้างมากขึ้น มีพระสงฆ์จำพรรษา ๑๐-๑๕ รูป ทุกปี เสนาสนะภายในวัดจึงไม่ค่อยมีสิ่งใด สร้างแบบใหญ่โตและสวยงาม มีเพียงศาลาทำบุญ กุฏิสงฆ์หลายหลัง

ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือช่วงมีผู้ปฏิบัติเข้าพรรษา หลวงพ่อจะนำโยมมาถือศีล ปฏิบัติธรรมกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา จึงได้เป็นวัดนำร่องตามโครงการส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๘

ประเพณีเดือน ๓ (เดือนมาฆบูชา) จะมีประเพณีเวียนเทียนที่บริเวณพระองค์ใหญ่ เป็นพระพุทธรูปที่หลวงพ่อบุญมี ออกแบบเอง ใช้งบประมาณหลายแสนบาท

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๑๕. วัดหนองใหญ่ราษฎร์บำรุง

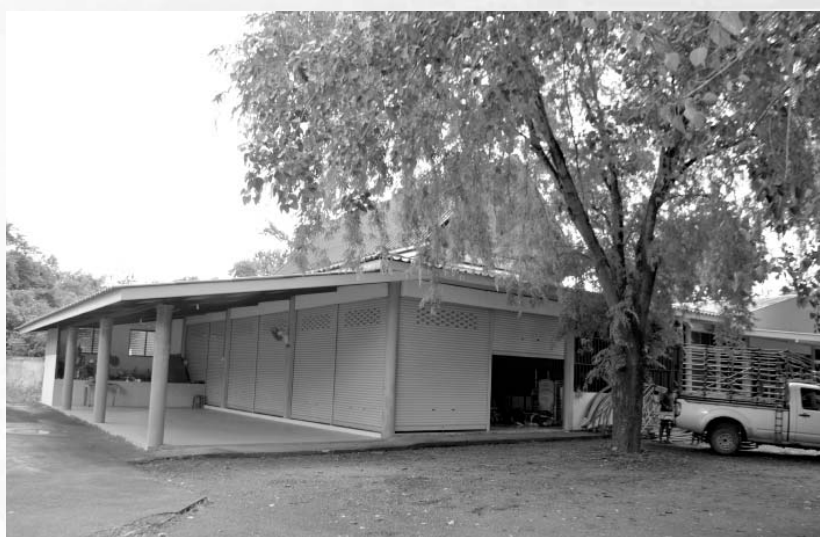
ในอดีต เคยเป็นสำนักสงฆ์สงฆ์มาก่อน มีเนื้อที่วัด ๑๐ ไร่ โดยมียายทองสุข บุญแสง เป็นผู้ทำบุญถวายที่ดินและชาวบ้านช่วยกันซื้อเพื่อขยายเนื้อที่วัด ๑๐ ไร่ รวม ๒๐ กว่าไร่ วัดนี้ได้รับอนุญาตให้สร้าง ในปีพ.ศ. ๒๕๓๘

ลำดับเจ้าอาวาสที่ทราบ คือ หลวงพ่อहरา และปัจจุบัน มีหลวงพ่ประสิทธิ์ ปสันนจิตโต เป็นเจ้าอาวาสมีพระสงฆ์อยู่ประจำ ๖ รูป ในช่วงเข้าพรรษา มีญาติธรรมชาวบ้านมานอนวัด ปฏิบัติธรรม

เสนาะสิ่งก่อสร้าง คือ กุฏิสงฆ์ ศาลาการเปรียญ โรงครัว ศาลาธรรมสังเวช เป็นต้น (ผู้ใหญ่ถวัลย์ สุจริต ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดหนองใหญ่ราษฎร์บำรุง ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนาสถานภายในวัด

ประวัติวัด-โบราณสถาน ตำบลลาดกระหิิง

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๖. วัดลาดกระทิง

แม่น้ำพองจะเรียงเพา จมบ.....

วัดลาดกระทิงตั้งอยู่เลขที่ ๒ บ้านลาดกระทิง หมู่ที่ ๗ ตำบลลาดกระทิง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่วัด ๑๔ ไร่ ๒ งาน ได้รับการแต่งตั้งให้สร้างวัดตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๑ ได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ เจ้าอาวาสปัจจุบัน คือพระครูสมุห์ยมกันตธัมโม เป็นเจ้าอาวาส

คำว่า “ลาดกระทิง” เดิมที่เรียกว่า ลากไปทิ้ง เพราะว่า สมัยก่อนมีการลากซุง (หมายถึงการลากซุงไปขาย) ต่อมาจึงเพี้ยนเป็น ลาดกระทิง ผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ ผู้ใหญ่บุญลย์ เข้มเฉลิม

ภาพศาสนาสถานภายในวัด

๑๗. วัดพระธาตุวาโย

วัดพระธาตุวาโย หรือ วัดห้วยน้ำทรัพย์ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๒ ตำบลลาดกระทิง เดิมเป็นเพียงสำนักสงฆ์ ต่อมา คุณแม่สุจิตรา พานทอง และคณะศิษย์ ร่วมสนับสนุนให้ สร้างเป็นวัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๘ โดยเกิดจากนิมิตของคุณ แม่สุจิตรา เกี่ยวกับเรื่องเมืองวาโยนคร ว่าในสมัยหลัง พุทธกาลสองร้อยกว่าปี ดินแดนแห่งนี้เคยเป็นเมืองนามว่า “วาโยนคร” มีท้าวแสนชัยเป็นเจ้าเมือง ที่นำความเจริญ รุ่งเรืองมาสู่ดินแดนแห่งนี้ แต่ด้วยภัยธรรมชาติและ โรคระบาดครั้งใหญ่ ทำให้ดินแดนแห่งนี้สาบสูญไป

เหตุที่ได้ชื่อว่า “ห้วยน้ำทรัพย์” เพราะว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ (๖๐ ปีที่แล้ว) คนกลุ่มแรกที่เข้ามาอาศัยอยู่ เพื่อสร้างบ้านเรือนตามบริเวณลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดปี เจาะพื้นที่ใดก็มีน้ำจึงถือได้ว่ามีน้ำเป็นทรัพย์ จึงเรียกว่า ห้วยน้ำทรัพย์ คนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้ง คือ นายอินทร์ ราศี และครอบครัวซึ่งได้อพยพมาจากบ้านห้วยพุ ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม และคนกลุ่มอื่นอีกหลายแห่งที่ ต้องการมาจับจองและทำมาหากินบนพื้นที่บริเวณนี้

เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระครูสุตสีตลาธิคุณ (ประวิณ ป.ธ.๔) ดำรงตำแหน่งการปกครองคณะสงฆ์ เป็น รองเจ้าคณะอำเภอสนามชัยเขต

วัดห้วยน้ำทรัพย์ เป็นวัดที่มีพื้นที่กว้างไปจรด บริเวณอ่างเก็บน้ำลาดกระทิง มีถนนตัดผ่านกลางวัด จึง แบ่งพื้นที่เป็นสองส่วน มีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจหลายอย่าง ดังนี้

๑. พระมหาเจดีย์พระธาตุวาโย

พระมหาเจดีย์พระธาตุวาโย เป็นเจดีย์ทรงระฆัง คว่ำขนาดใหญ่ สูง ๓๙ เมตร ฐานเจดีย์มีเส้นผ่าศูนย์กลาง กว้าง ๒๐ เมตร เนื้อที่ภายในองค์เจดีย์มีประมาณ ๔๐๐ ตารางวา (๑ ไร่) ใช้งบประมาณทั้งสิ้นกว่า ๖๐ ล้านบาท เริ่มวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๒ แล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๓๖ ภายนอกของเจดีย์พระธาตุวาโย เป็นเจดีย์ที่มี รูปลักษณะคล้ายเจดีย์ทรงระฆัง แต่แตกต่างจากเจดีย์ทั่วไป คือ มีองค์ระฆังซ้อนกัน ๓ ชั้น แต่ละชั้นประดับด้วย สี กระเบื้องต่างกันออกไป ๓ สี ทำให้ดู โดดเด่น องค์ระฆัง ชั้นล่างประดับด้วยกระเบื้องสีเหลืองทอง องค์กลางมีขนาด เล็กลง ประดับด้วยกระเบื้องสีน้ำเงิน ส่วนองค์ระฆังชั้นบน ประดับด้วยกระเบื้องสีขาว มีขนาดเล็กลดหลั่นกันไป ต่อจากองค์เจดีย์สีขาว เป็นปล้องไฉน ปลี และปลียอด ตามลำดับ (ไม่มีบัลลังก์ เสาพาน และก้านฉัตร เหมือนเจดีย์ ทรงระฆังโดยทั่วไป) รอบองค์ระฆังแต่ละชั้นนอกจากจะ ต่างสีกันแล้ว ที่คอระฆัง และปากระฆัง แต่ละองค์ ประดับ ลวดลายดอกแบบไทย ๆ

องค์มหาเจดีย์ตั้งอยู่บนฐานทรงกระบอก ที่ทำเป็น ชุ่มประตู่ทางเข้า ๔ ทิศ แต่ละประตูมีบันไดพญานาคนำเข้าสู่ตัวเจดีย์ และโดยรอบเจาะเป็นช่องหน้าต่างเรียงราย ตลอด ส่วนภายในองค์เจดีย์ เป็นโถงขนาดใหญ่ ประดิษฐาน พระบรมสารีริกธาตุ และพระพุทธรูปเจ้าห้าพระองค์ โดยแบ่ง ออกเป็นชั้น ๆ คือ

ชั้น ๑ มีลักษณะเป็นโถงทรงกลมใหญ่ มีหน้าต่าง ใส่ให้ความสว่างรอบทิศ สีภายในชั้นล่างเน้น สีเหลืองทอง ประดับด้วยลวดลายไทยสวยงาม เมื่อต้องแสงไฟยังทำให้ ลวดลายดูเรืองรองสวยงามยิ่งขึ้น ตรงกลางมีเสาแกนกลาง เจดีย์ และเสารับคานรายล้อมอีก ๘ ต้น เสาแต่ละต้น ตกแต่งด้วยลวดลายแกะสลักดูอ่อนช้อยสวยงาม เสาแกน กลางประดิษฐานของอดีตพระพุทธเจ้าปางยืน ๕ องค์ คือ พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมพุทธเจ้า พระกัศสปพุทธเจ้า พระศากยมนีโคตมพุทธเจ้า และพระอริยมตตริยพุทธเจ้า อยู่ในอิริยาบถประทับยืนหันหน้าออกจากเสา ทุกองค์มี พุทธลักษณะกำลังก้าวย่าง มีพระพุทธรูปหนึ่งองค์ที่มีพุทธ ลักษณะแตกต่างจากองค์อื่นคือ มีสีพระวรกายเป็นสีเทา พระหัตถ์ขวา อุ้มบาตร ส่วนพระหัตถ์ซ้ายยกขึ้นระดับอก

ห้องโถงชั้นล่างนี้ มีหน้าต่างโดยรอบ เหนือกรอบหน้าต่าง เป็นภาพเขียนสีน้ำมัน ที่เขียนถึงเรื่องเล่าของชาววาโยนาคนครที่ว่า “เจ้าเมืองวาโยมีลูกสาว ๓ คน ลูกสาวสองคนแรกได้ออกเรือนพร้อมกันไปแล้ว พอถึงลูกสาวคนสุดท้าย กลับได้ลูกเขยที่มีนิสัยชอบเล่นการพนัน กินเหล้าเมายา จนเชื่อว่าการที่มีลูกเขยที่ไม่ตั้งอยู่ในศีลในธรรมนั้น มีส่วนทำให้เมืองเกิดอาเพศ เกิดภัยพิบัติผู้คนล้มตายทำการค้าได้ก็ไม่เจริญ จนกระทั่งวันหนึ่ง มีเทวดาได้มาเข้าฝันสองตายาย ผู้ที่อยู่ในศีลธรรม มีจิตใจเมตตา เคารพในศาสนา เทวดากล่าวว่าให้สร้างวัดขึ้น เพื่อให้ชาววาโยได้กลับมาเพื่อนำความเจริญให้กลับคืนมาอีกครั้ง”

ชั้น ๒ มีลักษณะเป็นโถงขนาดกลาง เสาแต่ละต้นประดับกระเบื้องสีน้ำเงิน ที่เสากลาง และคานรับเสา ยังคงประดับด้วยลวดลายอ่อนช้อย ชั้นนี้ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ มากมาย ทั้งโดยรอบเสาแกนกลาง และริมผนังด้านข้าง ชั้นนี้ยังมีหน้าต่างกระจกใสโดยรอบสูงจากพื้นขึ้นมา สามารถมองเห็นวิวอ่างเก็บน้ำลาดกระบังได้

ชั้น ๓ เป็นชั้นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ มากมาย เน้นโทนสีขาว ตัดกับลวดลายประดับ และองค์พระสีทองมีหน้าต่างสูงจากพื้นโดยรอบ ได้เห็นทัศนียภาพอ่างเก็บน้ำลาดกระบังในมุมกว้าง เปิดให้ขึ้นไปชมได้เฉพาะในวันหยุดนักขัตฤกษ์เท่านั้น

๒. หลวงพ่อใหญ่ประทานพร

หลวงพ่อใหญ่ประทานพร ตั้งบนฐานที่ทำเป็นห้องโถงชั้นล่าง มีลักษณะเหมือนใต้ถุนอาคาร ชั้นบนเป็นองค์พระประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง องค์พระหน้าตักกว้าง ๒๐ เมตร มีความสูง ๒๙ เมตร ฐานสูง ๕ เมตร ใช้งบประมาณ ๑๕ ล้านบาท สร้างในปี พ.ศ.๒๕๓๕ - ๒๕๓๗

๓. หลวงพ่อปลดหนี้

หลวงพ่อปลดหนี้ เป็นพระพุทธรูปที่อยู่คู่กับวัดห้วยน้ำทรัพย์มาตั้งแต่มีการสร้างวัดในปี พ.ศ.๒๕๒๘ โดยไม่ได้มีประวัติความเป็นมาที่แน่ชัด หลวงพ่อปลดหนี้เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประดิษฐานอยู่นอกอาคารวิหารภายใต้ร่มเงาของต้นโพธิ์ใหญ่ ทางด้านหลังพระมหาเจดีย์มีผู้คนศรัทธา มากกราบไหว้ ปิดทอง และขอพรให้ช่วยเรื่องการปลดหนี้กันมาก โดยเฉพาะผู้ที่ทำธุรกิจการค้าขาย มักจะขอให้ทำมาหากินได้คล่องตัว ไม่ขัดข้อง

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

๔. อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่ด้านหน้าของหลวงพ่อกว้างประทานพร เชื่อกันว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นผู้สร้างเมืองวาโยนครในอดีต ดูแลไพร่ฟ้าประชาชนให้มีความสุขสมบูรณ์กันถ้วนหน้า ต่อมาเมืองวาโยนาคนครได้ถึงกาลสลายลงด้วยภัยธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ให้ลูกหลานสร้างเมืองขึ้นมาใหม่อีกครั้ง โดยเริ่มสร้างจากวัดพระธาตุวาโย และขยายไปเรื่อยๆ ลูกหลานวาโยจึงพร้อมใจกันสร้างอนุสาวรีย์นี้ไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานเพื่อกราบระลึกถึงพระคุณของท่าน

๕. พระพุทธไสยาสน์

พระพุทธไสยาสน์ สร้างในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑ มีความยาว ๒๐ เมตร ประดิษฐานอยู่ภายในศาลาเป็นพระพุทธไสยาสน์ (พระนอน) ตั้งอยู่บนฐานไพทีที่มีลวดลายพระพุทธรูปโดยรอบ ใต้ฐานองค์พระบรรจุอัฐิคุณแม่สุจิตรา พานทอง ผู้มีส่วนร่วมในการก่อสร้างวัด

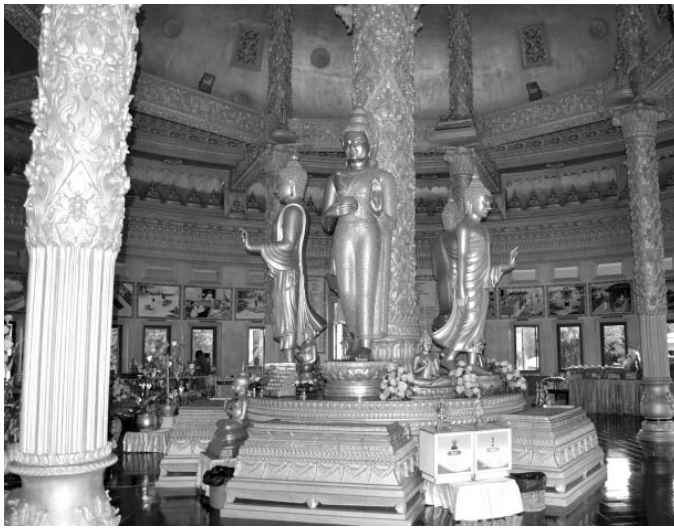
๖. อ่างเก็บน้ำลาดกระบัง

เป็นอ่างเก็บน้ำในโครงการสืบเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ใช้สำหรับการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดไม่ใหญ่มากนัก ด้านสันเขื่อนมีความกว้าง ๖ เมตร ยาว ๔๙๕ เมตร เขื่อนสูง ๑๐.๕๐ เมตร

๗. ศาลพญานาค (พญานาคราชผู้ปกป้องรักษาพระธาตุวาโย)

เล่ากันว่า ศาลพญานาคามีมาก่อนการสร้างวัดห้วยน้ำทรัพย์ มีความเชื่อกันว่าเป็นศาลของพญานาคราชผู้ปกป้องรักษาองค์พระธาตุวาโย ให้แคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๑๘. วัดแปลงไผ่วิปัสสนาราม

วัดแปลงไผ่วิปัสสนาราม ตั้งอยู่เลขที่ ๒๐๗ บ้านแปลงไผ่ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดกระทิง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีพื้นที่วัด ๑๙ ไร่ ๒ งาน ๓๘ ตารางวา ได้รับอนุญาตให้ก่อตั้งวัดเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๒๗ โดยมีนายวิน ตุ่มประเสริฐ เป็นผู้บริจาคที่ดิน และได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๘

เจ้าอาวาสที่ทราบลำดับ คือ

รูปที่ ๑ พระครูอุทัยธรรมธาริ ๒๕๒๗ - ๒๕๔๒

รูปที่ ๒ พระมหาสำรวย อุซุโก ๒๕๔๒ -

รูปที่ ๓ พระมหาวัดนชัย วัดชนชโย และดำรงตำแหน่งทางด้านการปกครองคณะสงฆ์ คือ เจ้าคณะตำบลลาดกระทิง เขต ๒

วัดแห่งนี้ เป็นวัดตัวอย่างในด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ เป็นสถานที่พักผ่อน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีจุดเด่นคือ เป็นแหล่งอนุรักษ์สัตว์หลากหลายประเภท โดยเฉพาะ คือ กวาง ที่ได้จากการไถ่ชีวิตจากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปจากฟาร์มสนามชัย เป็นกวางพันธุ์ ออสซี่ ออสเทรีย ที่ได้เลี้ยงดูอย่างดี และมีกรงกวางที่กว้างขวาง

ภาพศาสนสถานภายในวัด

๑๙. วัดท่าซุงเก่า

แม่น้ำจันทระจะเรึงเทรา จมบ.....

วัดท่าซุงเก่า แรกเริ่มเดิมทีเคยเป็นสำนักสงฆ์ ชื่อ “เจริญชัยคาม” มาก่อน ภายหลังได้ปรับเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับหมู่บ้าน จึงได้ชื่อว่า “วัดท่าซุง” เนื่องจากเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ต่อมาชาวบ้านได้แยกออกเป็น ๒ ชุมชน เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของการปกครอง จึงได้ตั้งวัดขึ้นมาอีก ๑ วัด คือวัดท่าซุงเก่าและวัดท่าซุงใหม่

วัดท่าซุงเก่า มีพื้นที่โดยประมาณ ๑๓ ไร่ ถวายโดยคุณตาลอง จังอินทร์ จำนวน ๗ ไร่ ภายหลังตาลองได้บวชและย้ายไปอยู่ที่อีสานจนสิ้นชีวิต เจ้าอาวาสรูปต่อมาจึง ซื้อหรือถวาย (ไม่แน่ใจ) จากคุณตาบุญ มีทอง เพิ่มอีก จำนวน ๕ ไร่

วัดนี้มีเจ้าอาวาสมาแล้วหลายรูป ทราบเพียงชื่อเท่านั้น คือ หลวงพ่อทองดี หลวงพ่อสุวรรณ หลวงพ่อแดง พระครูเทือง สันติกโร และเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระไพฑูรย์ สุจิตโต

วัดแห่งนี้ ยังไม่มีสิ่งก่อสร้างทางวัดมากนัก มีเพียงกุฏิ ๒ หลัง ศาลาทำบุญ ๑ หลัง รูปพระสีวลี ๑ องค์ และกำลังก่อสร้างหอระฆัง (พระไพฑูรย์ สุจิตโต ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดท่าซุงเก่า ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัย เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา)

ภาพศาสนาสถานภายในวัด

๒๐. วัดท่าซุงใหม่

วัดท่าซุงใหม่ เอื้ออำนวยพัฒนา เคยเป็นสำนักสงฆ์ชื่อ “ธงชัยราชบำรุง” มาก่อนเป็นเวลาหลายปี สังกัดสำนักสงฆ์มหา นิภาย ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๓ สร้างปี ๒๕๑๙ บนพื้นที่ ประมาณ ๑๕ ไร่ ๖ วา โดยคุณตาจำนวน ยายสำเนียง คำสอน และคณะ คือ คุณพ่อสี ชาติวงศ์ คุณพ่อจ้อย เจนลพ คุณพ่อสิน หอมจันทร์ คุณพ่อ ลำ โพธิ์ทอง คุณพ่อณรงค์ จันทร์กระจำง คุณพ่อณรงค์ เนียมสวาย คุณพ่ออื่น แก้วมณี พร้อมภักุสิสงฆ์ ๒ หลัง มีเจ้าอาวาสมาแล้วหลาย รูป คือ หลวงตามล หลวงพ่อผวน จันทวังโส หลวงพ่อสมจิตร ปทุม โม ปัจจุบัน พระครูวรดิชธรรมรักษ์ เป็นเจ้าอาวาส ปีนี้ ๒๕๖๑ มี พระสงฆ์จำพรรษา ๕ รูป

วัดนี้ เมื่อครั้งที่ เป็นสำนักสงฆ์ มีชื่อเรียกหลายชื่อตามความ ต้องการของเจ้าอาวาส ภายหลังการขยายตัวของชุมชนขนาดใหญ่

และแยกมาจากหมู่บ้านท่าซุงเก่า จึงเรียกว่า “วัดท่าซุงใหม่” เพราะเรียกตามชุมชนพื้นที่ที่เกิดขึ้นภายหลัง ที่มาของคำว่า “ท่าซุง” เนื่องจากบริเวณหมู่บ้านมีท่าน้ำ สำหรับล่องซุง มีคลองแม่น้ำที่ไหลมาจากแควระบบสียัด

สิ่งก่อสร้าง นอกเหนือจากภักุสิสงฆ์ ศาลาการเปรียญ ศาลาธรรมสังเวช ซุ้มประตูแล้ว ยังได้สร้างอุโบสถ ๒ ชั้น บบประมาณ ๑๐ ล้าน (ตอนนี้เงินบที่ตังไว้แล้ว แต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์) กำลังขอวิสุงคามสีมาอยู่ (พระครูวรดิชธรรมรักษ์ ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ วัดท่าซุงใหม่ ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด ฉะเชิงเทรา)

๕๐

ภาพศาสนสถานภายในวัด

พลิตภัณฑ์บุมชนและสินค้า ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อำเภอสนามชัยเขต

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเข้

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเข้ ๑๓๐/๑ หมู่ ๑๔ ตำบลคู้ยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

เดิมพื้นที่หมู่ที่ ๑๔ ตำบลคู้ยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทำนาจำนวนมาก และดินมีความอุดมสมบูรณ์ ลักษณะดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การปลูกข้าว พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ในปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้เปลี่ยนไปเมื่อมีคนมาอาศัยอยู่มาก จึงมีการบุกรุกป่ากลายเป็นพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น เมื่อมีพื้นที่ปลูกมาก การปลูกข้าวจึงมากตามไปด้วย เมื่อมีผลผลิตมากราคาก็ตกต่ำ แต่มีค่าใช้จ่ายสูง เกษตรกรเองไม่มีการรวมกลุ่มกันทำให้เกิดปัญหาจากการกดราคาของพ่อค้าคนกลาง และเกษตรกรยังไม่มีความรู้ในเรื่องการตลาด รวมทั้งราคาข้าวเปลือกตกต่ำมาก แต่ข้าวสารมีราคาแพงไม่ตกต่ำเหมือนราคาข้าวเปลือก จึงเป็นสาเหตุให้ชาวนามีการรวมตัวกันเพื่อช่วยกันระดมความคิดที่จะช่วยเหลือกัน ระดมทุนเพื่อการลดต้นทุน โดยการใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในการแปรรูปข้าว จึงได้รวมตัวกันและได้ตั้งให้ นางบานเย็น เข้มลาย เป็นผู้นำในการแปรรูป การนำผลผลิตข้าวเปลือกมารวมกันเพื่อสีข้าว โดยสีมือหมุนและตำด้วยครกกระเดื่อง เพื่อให้ข้าวมีความอ่อนนุ่ม

ในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ สมาชิกได้นำข้าวเปลือกมาคนละ ๑๐ ถัง ขายข้าวเปลือกส่วนหนึ่งเพื่อนำเงินมาซื้อครกกระเดื่อง และเครื่องสีข้าวแบบมือหมุน ๒ ตัว ซึ่งเห็นว่าประชาชนกินข้าวขัดขาวปนสารเคมี จึงมีความคิดที่ทำการผลิตเป็นข้าวกล้องและข้าวซ้อมมือ ได้แก่ ข้าวซ้อมมือมะลิแดง ข้าวกล้องมะลิแดง ข้าวซ้อมมือขาวดอกมะลิ ข้าวกล้องขาวดอกมะลิ โดยอาศัยโรงเรือนเลี้ยงไก่เก่า โดยผลิตข้าวครั้งแรกยังไม่ได้รับความสนใจจากลูกค้า เนื่องจากข้าวสารมีลักษณะสีขาวขุ่น ไม่น่ารับประทาน แต่มีลูกค้าบางกลุ่มที่สนใจในเรื่องสุขภาพและเห็นประโยชน์ของข้าวสีขุ่นที่มีต่อสุขภาพ จึงได้ซื้อไปบริโภคเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการระดมความคิดจากเกษตรกร (ชาวนา) และผู้นำชุมชนเพื่อสร้างการมีรายได้ให้เกิดชุมชน และนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น คือ ข้าวเปลือกคุณภาพดี นำมารวมตัวเป็นกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มแม่บ้านทำการแปรรูปเป็นข้าวกล้อง และข้าวซ้อมมือ โดยมีทุนจากการนำข้าวเปลือกมารวมกันแปรรูปมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เช่น แกลบใช้รองพื้นเลี้ยงเป็ด รำข้าวเลี้ยงปลา ปลายข้าวใช้เลี้ยงไก่เลี้ยงหมู ดอกหญ้า เมล็ดข้าวที่ลืบทาเป็นปุ๋ยหมัก ดังนั้น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงตะเช้ จึงได้จัดตั้งกลุ่ม เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๘ ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเช้ และในปีพ.ศ. ๒๕๕๐ ได้สมัครเข้าเป็นกลุ่มแม่บ้านในโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ปัจจุบันคุณบานเย็น เข้มลาย เป็นประธานกลุ่ม (กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเช้ ตำบลคูยาดหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒, หน้า ๑-๕)

ในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ ได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยทำขนมทอดกรอบ กระจ่างสารทพูน ขนมหอกจอกทองม้วน ลูกอมขนุน ขนุนแผ่น ขนุนแช่อิ่มอบแห้ง กะลาแมขนุน โดยใช้ขนุนพันธุ์ทองประเสริฐมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

คุณบานเย็น เข้มลาย ต้องการทำให้ขนมไทยเป็นที่รู้จักของคนรุ่นใหม่ โดยใช้ผลไม้ในท้องถิ่นมาแปรรูป และเป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ เนื้อขนุน นำมาทำเป็นขนุนทอด เม็ดขนุนแปรรูปเป็นขนมดอกจอกและทองม้วน ชั่งขนุนแปรรูปเป็นกะลาแม ข้าวแต่นโรยด้วยเศษเนื้อขนุนทอดกรอบ เศษขนุน

ทอดกรอบชิ้นเล็ก ๆ ทางกลุ่มแม่บ้านได้นำภูมิปัญญาการแปรรูปอาหาร “การทำกระจ่างสารท” มาปรับสูตรใส่ขนุนทอดกรอบจนได้ขนมสูตรใหม่ที่เคี้ยวมันและรสชาติหอมหวาน และเป็นเจ้าแรกของประเทศไทยที่ใช้ขนุนทอดพันธุ์ทองประเสริฐ มีการคัดเลือกวัตถุดิบที่สดใหม่ จากท้องถิ่นซึ่งมีกระบวนการทำกระจ่างสารทขนุน ดังนี้

ส่วนประกอบ

๑. ขนุนทอดกรอบ	๕๐%
๒. กะทิ	๕%
๓. ข้าวเม่า	๑๐%
๔. ถั่วลิสง	๑๐%
๕. น้ำตาลปีบ	๘%
๖. แปะแซ	๕%
๗. งาขาว	๒%
๘. นมสด	

กระบวนการผลิต

๑. กวนกะทิ นม แปะแซ และน้ำตาลให้ขึ้นเป็นสีทอง
๒. นำถั่ว งา ข้าวเม่า ขนุนทอดคลุกเคล้าให้เข้ากัน
๓. บรรจุลงถุง แล้วรีดให้เป็นแผ่นพร้อมจำหน่าย

การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว และการแปรรูปผลไม้และการนำผลิตภัณฑ์ขนุนมาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้งได้พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คุณบานเย็น เข้มลาย มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร ได้ทำไร่นาสวนผสมแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรางวัลที่ ๒ การประกวดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด รางวัลเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับรางวัลที่ ๑ การประกวดกลุ่มแม่บ้านดีเด่น ระดับเขต รางวัลชมเชยการประกวดกลุ่มแม่บ้านดีเด่น ระดับประเทศ (สัมภาษณ์คุณบานเย็น เข้มลาย, วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเช้)

ผู้สนใจสามารถติดต่อได้ที่ คุณบานเย็น เข้มลาย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเช้ เลขที่ ๑๓๐/๑ หมู่ ๑๔ ตำบลคูยาดหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๗-๑๒๗-๓๔๑๗

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนายาวสามัคคี

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนายาวสามัคคี อยู่หมู่ที่ ๑๕ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด ฉะเชิงเทรา จัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ สมาชิก ๕๐ คน โดยนางจุมศรี ชวนาฮี ประธานกลุ่ม (เริ่มแรกได้ ผลิตแฮมพู ครีมนวดผม)

ปี ๒๕๓๔ - ๒๕๓๗ กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลิต เต้าเจี้ยว ผลิตน้ำปลา ผลิตแฮมพู และครีม นวดผมสมุนไพร

ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๐ นางสุดชาดา สวัสดิ์ ประธาน กลุ่ม กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลิตเต้าเจี้ยว ผลิตน้ำปลา ผลิต แฮมพูและครีมนวดผมสมุนไพร

ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔ นางหนูพร้อม วงศ์สวัสดิ์ ประธานกลุ่ม กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลิตเต้าเจี้ยว ผลิตแฮมพูและครีมนวดผมสมุนไพร ผลิตน้ำยาล้างจาน ผลิตสมุนไพรผงสำเร็จรูป ผลิตสมุนไพรลูกกลอน ผลิตครีม ล้างหน้า ผลิตยาหม่องน้ำ ผลิตซีอิ๊วขาว ผลิตข้าวกล้อง ผลิต มะขามเปียก ผลิตชาสมุนไพร ผลิตน้ำพริกแกงเผ็ด

ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ นางบัวสี สิงห์หมณี ประธานกลุ่ม สมาชิก ๗๕ คน ผลิตเต้าหู้แผ่น ผลิตซีอิ๊วดำ ผลิตน้ำพริกมะขาม ผลิตเต้าเจี้ยว ผลิตแฮมพูและครีมนวดผมสมุนไพร ผลิตน้ำยาล้างจาน ผลิตสมุนไพรผงสำเร็จรูป ผลิตสมุนไพร ลูกกลอน ผลิตครีมล้างหน้า ผลิตยาหม่องน้ำ ผลิตซีอิ๊วขาว ผลิตข้าวกล้อง ผลิตมะขามเปียก ผลิตชาสมุนไพร ผลิตน้ำ พริกแกงเผ็ด

ในพุทธศักราช ๒๕๓๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุ ดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรใน พื้นที่ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด ฉะเชิงเทรา ซึ่งในสมัยนั้นยังเป็นพื้นที่ห่างไกลการคมนาคม ยากลำบาก ทรงพบว่าราษฎรส่วนใหญ่ยากจน ขาดโอกาส ทางการศึกษา การประกอบอาชีพ ขาดแหล่งน้ำทำการ เกษตร ปัญหาถั่วเหลืองมีราคาตกต่ำ และปัญหาสังคมต่าง ๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านนายาว (ปัจจุบันครอบคลุม บ้านนายาวและบ้านนางาม) ในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้ง การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยแนะนำให้แปรรูปผลผลิต การเกษตรที่มีมาในพื้นที่ ได้แก่ ถั่วเหลือง พืชสมุนไพร เช่น อัญชัน มะกรูด ว่านหางจระเข้ เป็นการสนับสนุนให้ราษฎร

ที่สนใจการประกอบอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรกรรมมารวม กลุ่มกันจัดตั้งเป็น “กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร นายาวสามัคคี” โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๑๘๙,๗๐๘ บาท เป็นค่าใช้จ่ายซ่อมแซมอาคารภายใน บริเวณโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว จัดทำ เป็นอาคารศูนย์แปรรูปผลผลิตการเกษตร โดย กก.ตชด.๑๒ เป็นผู้ดำเนินการซ่อมแซม และยังมีเงินพระราชทานส่วนที่ เหลือนำไปจัดซื้ออุปกรณ์และวัตถุดิบการผลิต

กลุ่มแม่บ้านได้ดำเนินกิจกรรมการผลิตตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ และได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การทัศนศึกษา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ต่อมาในปี ๒๕๔๓ กลุ่มได้รับเงินพระราชทานที่เป็น งบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิฮันส์ โซเดล (Hanns Seidel Foundation) จำนวน ๑๖๕,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการ ปรับปรุงอาคารแปรรูป ห้องบ่มเชื้อเต้าเจี้ยว และลานตาก ใ้องเต้าเจี้ยว บริเวณหน้าอาคาร และยังได้รับการสนับสนุน จากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปของเงินอุดหนุน เงินสนับสนุน เงินกู้ยืม การฝึกอบรมและอุปกรณ์เครื่องใช้ ได้แก่ องค์กรการบริหารส่วนตำบล ท่ากระดาน มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ สภาเกษตรกรไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้การ ดำเนินงานของกลุ่มมีความคล่องตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสูตรเต้าเจี้ยวไม่ใช่ผงชูรส ไม่ใส่สารกันบูด หลังจาก ทำเต้าเจี้ยว ได้มีการพัฒนาน้ำที่หมักจากเต้าเจี้ยว เป็นซีอิ๊ว ขาว และได้มีการปลูกกระเจี๊ยบ ใบเตย กล้วยหนวดแมว มะตูม ฟักทะลายโจร มะระขี้นก ใบหม่อน เพื่อนำมาแปรรูป เป็นเครื่องดื่มสมุนไพรผง

ในปี ๒๕๔๗ กลุ่มได้ดำเนินการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้ถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น ย้ายลานตากเต้าเจี้ยวในด้าน หลังอาคาร ให้ห่างไกลฝุ่นจากถนน สร้างห้องบ่มและห้อง กระจกสำหรับบรรจุอาหารให้ปลอดภัย ทำหลังคาอาคาร ใหม่ ทำกำแพงห้องใหม่ และจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อทำบัญชี เป็นต้น ปัจจุบันกลุ่มสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ โดยได้ รับการสนับสนุนด้านการตลาดจากสำนักงานโครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และร้าน ภูฟ้า รวมทั้งกลุ่มยังสามารถหาตลาดเองได้ด้วย สร้างรายได้ ให้กับสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มแม่แปรรูปได้ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เต้าเจี้ยว ซีอิ๊วขาว ซีอิ๊วดำ แซมพู เครื่องดื่มสมุนไพร ชিং มะตูม เก็กฮวยดอก คำฝอย ฟ้าทะลายโจร หนุ้าหนดแมว ครีมขัดผิวมะขาม ครีมล้างหน้ามะขาม

ปัจจุบัน นางสาวท เจริญบุตร เป็นประธานกลุ่ม ผู้สนใจสามารถติดต่อได้ที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนายาวสามัคคี เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๘๒-๒๘๓๒ (สรุปข้อมูลแม่บ้านเกษตรกรบ้านนายาวสามัคคี หมู่ที่ ๑๕ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา, มปป.,และสัมภาษณ์คุณหนูพรวน สวาก ตำแหน่งทำบัญชีเงินสด, วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนายาวสามัคคี)

กลุ่มแม่บ้านจักสานทอเสื่อกก

กลุ่มแม่บ้านจักสานทอเสื่อกก หมู่ที่ ๑๙ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มก่อตั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยคุณบุญหลาย ศรีศักดิ์นอก เป็นผู้ริเริ่ม ในการทอเสื่อกก โดยเอาวัตถุดิบในการทอเสื่อกกมาจากอำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัจจุบัน คุณนมนต์ บุรารมย์ เป็นประธานกลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่ม ๑๗ คน โดยได้มีความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบเป็นกรุปหัวใจ กระเป๋าสะพายไหล่ รองเท้า ใส่จดหมาย เป็นต้น ส่งร้านภูฟ้า

ผู้สนใจกลุ่มแม่บ้านจักสานทอเสื่อกก สามารถติดต่อได้ที่ คุณทวี ดีดวงพันธ์ เหมัญญิก เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๗-๐๙๕-๙๘๘๔ (ทวี ดีดวงพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ กลุ่มแม่บ้านจักสานทอเสื่อกก)

กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว

กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว ๑๗๓/๒ หมู่ ๑๙ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

เริ่มตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีครูสอนอาชีพด้านตัดเย็บเสื้อผ้าชุดนักเรียนจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทราเข้ามาสอน มีสมาชิกแรกเริ่ม จำนวน ๒๑ คน ระดมหุ้นคนละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๑,๐๐๐ บาท ได้รับการสนับสนุนจากกรมประชาสัมพันธ์จังหวัดฉะเชิงเทราช่วยเหลือกลุ่มคนละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๘๔,๐๐๐ บาท ได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนอำเภอสนามชัยเขต กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา เหล่ากาชาดจังหวัด โดยมี นางพุดา อินไซ เป็นประธานกลุ่ม ได้ส่งชุดนักเรียนให้เหล่ากาชาดจังหวัดทุกเดือน ๆ ละ ๓๐๐-๔๗๐ ชุด/เดือน

ปี ๒๕๔๒ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทราเข้ามาสอนวิธีการลงบัญชีรับ-จ่าย ให้กับกลุ่มและได้รับการสนับสนุนจักรเย็บผ้า ๒ หลังจากคุณสุภา ดันเจริญ ปี ๒๕๔๓

- ได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนอำเภอสนามชัยเขต โดยการประสานงานกับบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกจำกัด (มหาชน) EAST WATER ให้การสนับสนุนจัดสร้างอาคารที่ทำการกลุ่มขึ้นในบริเวณโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านยาว โดยใช้งบประมาณจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท บริเวณข้างอาคารแปรรูปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนายาว สามัคคี

- ได้รับสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัตถุดิบ-อุปกรณ์ ศึกษาดูงานจากกรมการพัฒนาชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๔๔ ได้รับการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อซื้อจักรเย็บผ้า เป็นจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๔๕ ได้มีโครงการพระราชดำรินในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้คำแนะนำจัดตั้ง “กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว เป็นกลุ่มอาชีพในโครงการพระราชดำรินฯ และสนับสนุนกลุ่มโดยรับซื้อผลิตภัณฑ์จากกลุ่มเป็นชุดนักเรียนพระราชทานในโอกาส

เสด็จพระราชดำเนินโครงการตามพระราชดำรินฯ ในพื้นที่ต่าง ๆ ในปีนี้กลุ่มได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดที่ ๒ และได้นางอุดร แก่นสาร เป็นประธานกลุ่มคนที่ ๒

ปี ๒๕๔๙ ได้เลือกตั้งคณะกรรมการชุดที่ ๓ มีมติให้นางสุนันต์ วังหล้า เป็นประธานกลุ่มคนที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนจากสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ได้มีการฝึกฝนพัฒนาฝีมือรับสมาชิกเพิ่มจาก ๒๑ คน เป็น ๒๕ คน ได้ส่งชุดนักเรียนโครงการเพิ่มอีกเป็น ๑,๘๐๐ บาท นอกจากนี้พัฒนาชุมชนจังหวัดได้ให้การสนับสนุนเพิ่มเติมทั้งวัสดุตัดเย็บอุปกรณ์เครื่องใช้จัดการฝึกอบรม รวมมูลค่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท มีนักเรียนแพทย์โรงพยาบาลพระมงกุฎได้ทำวิจัยตัดเสื้อพุงหลัง ด้วยการนำผ้าขาวม้าเป็นส่วนประกอบในการเย็บ และได้ถวายสมเด็จพระเทพฯ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔

ปี ๒๕๕๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่ ๔ ได้แต่งตั้งนางระยอง พวงไธสง เป็นประธานคนที่ ๔ รับสมาชิกเพิ่มจาก ๒๕ คน เป็น ๓๐ คน ทางโครงการหลวงได้จัดส่งผ้าของเผ่าปกาเกอะญอมาให้ทางกลุ่มได้ออกแบบผลิตภัณฑ์และตัดเย็บส่งกลับเสนอร้านภูฟ้า และพร้อมที่จะทำผลิตภัณฑ์ของใช้ของฝาก เช่น กระเป๋าสะพาย กล่องกระดาศหิซชูรูปช้าง กระเป๋าใส่สตางค์รูปหน้าสัตว์ต่าง ๆ พวงกุญแจรูปต่าง ๆ ผ้าขาวม้าทอมือ หมวก ตุ๊กตา ของที่ระลึกต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์เสื้อพุงหลัง จากผ้าทอมือ ผู้สนับสนุนภาควิชาเวชศาสตร์ทหารและชุมชน กองการศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์ พระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า (กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว, มปป. เอกสารอัดสำเนา)

ผู้สนใจกลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว สามารถติดต่อคุณระยอง พวงไธสง ประธานกลุ่ม เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๐-๑๒๖-๗๗๔๐

ประเพณีท้องถิ่น

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเพณีท้องถิ่น อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเพณีบุญข้าวจีบ้านนาอีสาน ตำบลท่ากระดาน

ประเพณีบุญข้าวจี เป็นประเพณีที่เกิดจากความสมัครสมานสามัคคีของชุมชนชาวนาบ้านนาอีสาน ซึ่งเริ่มปฏิบัติกันมาตั้งแต่แรกเริ่มอพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งเป็นหมู่บ้านนาอีสาน โดยเริ่มจัดงานบุญข้าวจีขึ้นมาอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยชาวบ้านนัดหมายกันมาทำบุญข้าวจี ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านจะจัดเตรียมข้าวจีกันตั้งแต่ตอนย่ำรุ่งของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ หรือ วันมาฆบูชา เพื่อให้ข้าวจีสุกทันใส่บาตร นอกจากข้าวจีแล้วจะมีข้าวเกรียบว่าว หรือข้าวเปียบ ที่ย่างไฟจนโป่งพองใส่บาตรไปด้วย พร้อมจัดอาหารคาวหวานไปถวายที่วัด ประเพณีบุญข้าวจี ของชาวนาบ้านนาอีสาน สืบเนื่องจากผู้คนชาวตำบลท่ากระดานส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๖๐ ย้ายถิ่นฐานมาจากหลากหลายทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ส่วนใหญ่โดยเฉพาะด้านขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรม จึงมีการสืบสานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การทำบุญข้าวจีของชาวนาบ้านนาอีสานนี้ เพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ในวันมาฆบูชา บุญกลางเดือน ๓ วันที่พระจันทร์เต็มดวง เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแด่บรรพบุรุษผู้มีพระคุณ เจ้ากรรมนายเวรที่สำคัญต้องรักษาจิต ๑๒ ให้เอาไว้ให้ลูกหลานได้เป็นแนวทางสืบไป ช่วยคุ้มครองทุกคนในครอบครัวให้มีความเป็นสิริมงคล อุทิศส่วนบุญแด่พระแม่โพสพ รวมถึงเทวดา ฟ้า ดิน ที่ช่วยให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ข้าวมีผลผลิตงอกงาม และยังเกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะที่ได้ช่วยกันทำ ทั้งญาติพี่น้อง บุตรหลาน ได้สืบทอดกันมา

การทำบุญข้าวจี จะทำหลังการเก็บเกี่ยวข้าว (ข้าวเหนียว) เสร็จใหม่ ๆ โดยชาวบ้านจะเตรียมนำข้าวเหนียวมานึ่งให้สุกและนำมาปั้นเป็นก้อนโตเท่าไข่เป็ด ทาเกลือและมาเคล้าให้ทั่วกับข้าวเหนียว และชุบไข่ แล้วนำมามาย่างไฟให้สุก ในขั้นตอนนี้จะเริ่มทำตั้งแต่ตอนเช้ามืดเพื่อให้ทันใส่บาตร การทำบุญตักบาตรถวายข้าวจีพร้อมอาหารหวานคาวแด่พระภิกษุสงฆ์ รับฟังเทศน์รับพรจากพระภิกษุสงฆ์ โดยในแต่ละหมู่บ้านจะมีการจัดทำข้าวจีเพื่อมาร่วมขบวน ซึ่งจะมีการแจ้งกับคณะกรรมการล่วงหน้าไว้ก่อน ในส่วนของชุมชนบ้านนาอีสานจะมีการรวมตัวของประชาชนเพื่อจัดเตรียมการทำข้าวจีขนาดใหญ่ไว้ร่วมขบวน ทั้งนี้ การเริ่มขบวนจะเริ่มแห่จากทางเข้าหมู่บ้าน ซึ่งจะอยู่ตรงบริเวณโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนาอีสาน และเดินไปวัดบ้านนาอีสาน ซึ่งในแต่ละขบวนจะมีขบวนการเชิ้ควบคู่ไปด้วย (จิระวัชร มัญญารักษ์. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน, ๒๕๕๗)

ประเพณีบุญบั้งไฟ ตำบลทุ่งพระยา

การจัดประเพณีบุญบั้งไฟ หรือเทศกาลบุญเดือนหกของคนอีสาน เดือนมิถุนายนของทุกปี ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมหลายชั่วอายุคน โดยมีตำนานเล่าขานเกี่ยวเนื่องกับพญาแถนบนฟ้า ที่โกรธเคืองสัตว์โลกและบันดาลไม่ให้ฝนตก ถึงขั้นมีการสู้รบและมีสัญญาสงบศึก มนุษย์โลกต้องจุดบั้งไฟไปถวายพญาแถนในช่วงก่อนฤดูทำนาของทุกปี และตำนานรักสามเส้าของท้าวผาแดง นางไอ่ และท้าวพงศิพญานาคที่มีการแข่งขันจุดบั้งไฟเพื่อแย่งชิงนางไอ่หญิงสาว ผู้เลอโฉม จนเป็นสงครามสู้รบและมีอิณินหารเล่าลือกันมากมาย ประชาชนตำบลทุ่งพระยาส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม จึงเหมือนกับประชาชนชาวอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงของตำบลทุ่งพระยา ที่นิยมจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟในช่วงเดือน ๖ ของทุกปี กำหนดจัดงานเป็น ๒ วัน และมีจุดมุ่งหมายในการจัดงานประเพณี คือ เพื่อขอฝน โดยได้จัดงานประเพณีบุญบั้งไฟอย่างต่อเนื่องมานานเริ่มจากการจัดงานเล็ก ๆ ขึ้นในหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อผู้ให้ความสนใจและ เข้าร่วมกิจกรรมในงานเป็นจำนวนมากขึ้น

การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟของตำบลทุ่งพระยา มีจำนวน ๒ วันกล่าวคือ วันแรกของงานประเพณี จะมีการแห่ขบวนบั้งไฟ เวลาบ่ายจนถึงเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. ไปรอบหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ของตำบลทุ่งพระยา จะมีการประกวดแข่งบั้งไฟ และประกวดขบวนแห่บั้งไฟ สำหรับวันที่สองของงานประเพณี จะมีการแข่งขันการจุดบั้งไฟสูง เวลา ๐๘.๐๐ น. จนถึงค่ำ ชาวบ้านมีความเชื่อว่า หากหมู่บ้านใดไม่จัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ อาจจะก่อให้เกิดภัยพิบัติขึ้นได้ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ทุกข์ภัยต่าง ๆ แก่ชุมชน ชาวบ้านเชื่อกันว่าหากถึงประเพณีบุญบั้งไฟเมื่อใดจะต้องกลับไปอยู่บ้านอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาเพื่อไปร่วมงานบุญกุศลครั้งใหญ่ของชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปีในทุกหมู่บ้านของตำบลทุ่งพระยา ทำให้เกิดความรักความสามัคคีของคนในหมู่บ้านชุมชน ถือได้ว่า เป็นงานประเพณีวัฒนธรรมของทุกหมู่บ้านของทุกชุมชนต้องจัดงานเป็นประจำทุกปี ความเชื่อของชุมชนอีกอย่างหนึ่ง คือ ก่อนฤดูการทำนา จะจัดงานบุญบั้งไฟ เป็นการบูชาพญาแถน เพื่อขอฝนและจะดลบันดาลให้ฝนตก ทำให้พืชผลอุดมสมบูรณ์ ข้าวในนา ปลาในน้ำ และผลผลิตในสวนอุดมสมบูรณ์ (กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.โครงการรากวัฒนธรรม ของดีบ้านฉัน ประเพณีอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. ๒๕๕๗. หน้า ๑-๒)

ประเพณีก่อพระทรายข้าวเปลือก

ประเพณีก่อพระทรายข้าวเปลือก บ้านมาบนาดี หมู่ ๕ บ้านมาบสมบูรณ์ หมู่ ๑๘ และ บ้านคลองอุดม หมู่ ๔ ตำบลทุ่งพระยา ประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ ย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเชื่อและมีศรัทธาอันแรงกล้าต่อพระพุทธศาสนา เมื่อได้สิ่งดี ๆ จะต้องนำไปถวายพระก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่เกษตรกรชาวนาเมื่อทำนาเสร็จแล้วก็นำข้าวเปลือกไปถวายวัด จึงได้เกิดเป็นประเพณี นำข้าวเปลือกเต็มกระบุงมาถวายวัดโดยจะจัดพิธีขึ้น ในระหว่างช่วงเดือนกุมภาพันธ์ วันข้างขึ้น ของเดือน ๓ ประจําทุกปี (กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา, ๒๕๕๙)

๖๗

ประเพณีบุญผ้าไหม

ประเพณีบุญผ้าไหม บ้านคลองอุดม หมู่ ๔ ตำบลทุ่งพระยา เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อ สืบสานประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าไหมใช้เองในครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนิยมทอผ้าไหม ในยามว่างจากการประกอบอาชีพ ดังนั้น ชุมชนจึงได้จัดประเพณีขึ้นมาเพื่อให้คนรุ่นหลังได้อนุรักษ์สืบสานต่อไป ซึ่งนิยมจัดขึ้นในเดือนมีนาคมของทุกปี (กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา, ๒๕๕๙)

แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร และสมุนไพร

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและสมุนไพร อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร บ้านห้วยหิน ตำบลลาดกระทิง
ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม

แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับ.....

๗๑

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร บ้านห้วยหิน เกิดจากความคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม (อดีตผู้ใหญ่อำเภอห้วยหิน ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา) ผู้เป็นต้นแบบความคิดด้านการพึ่งพาตนเองโดยใช้วิถีเกษตรอันเป็นรากฐานวิถีชีวิตของคนไทย ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ได้ใช้พื้นที่ดินที่มีอยู่ปลูกพันธุ์ไม้ที่หลากหลายจนกลายเป็นป่าขนาดเล็ก ๆ จนสามารถให้ผลผลิต ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เรียกวางจรพึ่งตนเอง ที่อ้างอิงป่าเล็ก ๆ ว่า “วนเกษตร” ความหมายของคำว่า วนเกษตรของผู้ใหญ่ คือ วิธีการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่เคียงคู่กับป่าและความหลากหลายของพรรณไม้ใหญ่ น้อย และการเรียนรู้ในการหาอยู่หากินอย่างมีความสุขในพื้นที่ดินในการเพาะปลูก ทั้งนี้การทำวนเกษตรสามารถยืดหยุ่นไม่มีลักษณะตายตัว แต่ที่สำคัญคือ ต้องมีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้ผลขนาดกลาง พืชผักสมุนไพรที่หลากหลายชนิด และสนองประโยชน์ใช้สอยได้ โดยปลูกคละต้นให้เติบโตร่วมกันในพื้นที่ (สง่า ลือชาพัฒนพร, ๒๕๕๑, หน้า ๙๘-๑๐๓)

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน มีพื้นที่ประกอบด้วยต้นไม้หลายระดับปลูกผสมผสานในลักษณะคล้ายป่า ทั้งไม้ป่ายืนต้น ไม้ผล ไม้พุ่ม ผัก ไม้เถา และพืชหัวต่าง ๆ กว่า ๗๐๐ ชนิด ในพื้นที่ ๑๐ ไร่ มีเส้นทางเดินเท้าทั่วบริเวณสวนกิจกรรมเด่นของศูนย์ คือ แนวคิดการพึ่งพาตนเองและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ประวัติการก่อตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะเริ่มต้น จากแนวคิดพึ่งพาตนเองที่เสนอต่อสาธารณะ จึงมีผู้สนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นจำนวนมากจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน

ระยะที่สอง เกิดจากแนวคิดที่ต้องการขยายผลกับคนในพื้นที่ภาคตะวันออก และเริ่มออกไปทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ภาคตะวันออก มีงบประมาณสนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้กับชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนา วิจัย และการเรียนรู้ เช่น โครงการศึกษาพรรณพฤกษชาติและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน (สวทช. และ สกว.) โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรฯ (กปร.) ส่วนงบประมาณสำหรับดูแลจัดการสถานที่ส่วนใหญ่มาจากทุนส่วนตัวและการสมทบจากบุคคล หน่วยงานและโครงการต่าง ๆ บ้าง

ระยะที่สาม ชาวบ้านเริ่มมีความคุ้นเคย และไปมาหาสู่รวมทั้งจัดตั้งเป็นเครือข่ายชุมชน ที่เรียกว่า “เครือข่ายภาคตะวันออก” ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาชีวิตและกองทุนการเรียนรู้งบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้มาจากหลายหน่วยงานตามโอกาสและกิจกรรม เช่น โครงการ วิจัยประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น ชุมชนบ้านป่าต้นน้ำคลองระบม-สียัด (สกว.) UNDP โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าลุ่มต่ำภาคตะวันออก ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชน

แนวคิดของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร

การพึ่งตนเอง คือ รากฐานที่เกษตรกรจำเป็นจะต้องยึดถือไว้ การพึ่งตนเองบนฐานการเรียนรู้ ฐานทรัพยากรที่หลากหลาย เพื่อความรู้ในการจัดการกับชีวิต เพื่อความพอเพียงของครอบครัว เป็นพื้นฐานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา ความต่อเนื่อง ความทนต่อกิเลสและความยากลำบากในการปฏิบัติ (ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน, ๒๕๖๑)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีการประชุมร่วมกันที่บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เป็นการสรุปการทำงานเรื่องกระบวนการเรียนรู้ มีการระดมความคิดเห็นและประสบการณ์ในเรื่องการพึ่งตนเอง และวนเกษตรจนในที่สุดสามารถสรุปเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย สูตร (๓ ๕ ๓) ได้แก่ ๓ ขั้นตอน ๕ เรื่อง และ ๓ แผน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (สง่า ลือชาพัฒนาพร, ๒๕๕๑, หน้า ๑๒๒-๑๒๕)

๑. หลักการเรียนรู้ ๓ รู้ คือ การเรียนรู้ตัวเอง รู้ปัญหา รู้ทรัพยากร (โกวิทย์ พวงงาม, ๒๕๕๓, หน้า ๕๖๑-๕๖๒)

๑.๑ การเรียนรู้ตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญ ควรที่จะเรียนรู้รากเหง้าของตนเอง รู้อดีตเพื่อจะได้รู้อนาคต

๑.๒ เรียนรู้ปัญหา การค้นพบปัญหาเป็นกระบวนการที่ดี ช่วยให้เห็นทางออกแล้วส่วนหนึ่งเพราะเป็นการวิเคราะห์ตนเอง และตั้งคำถามที่ถูกต้อง การตั้งคำถามถูกต้องเป็นการพบคำตอบแล้วครึ่งหนึ่ง

๑.๓ การเรียนรู้ทรัพยากร การเรียนรู้ทรัพยากรและสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาแก้ไขปัญหของตนเอง เป็นการสร้างจิตสำนึก ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

๒. หลักการจัดการ ๕ เรื่อง คือ การจัดการข้าว อาหาร สมุนไพร ของใช้ ดินและจุลินทรีย์ ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, ๒๕๕๓, หน้า ๕๖๒-๕๖๔)

๒.๑ การจัดการข้าว มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับข้าวโดยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการแท้จริงของตนเอง

๒.๒ เรื่องอาหาร เป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต

๒.๓ สมุนไพร พันธุ์ไม้ที่มีอยู่ในศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน สามารถนำมาจัดการดูแลแก้ไขปัญหาสุภาพ

๒.๔ ของใช้ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน น้ำยาล้างจาน ของใช้ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งก็สามารถผลิตเองทำเองได้ ถ้าทำเองได้ก็จะประหยัดมาก เนื่องจากเป็นสิ่งของที่ต้องใช้

๒.๕ ดินและจุลินทรีย์ การปรับวิธีคิดให้สามารถจัดทรัพยากรที่มีอยู่มาปรับใช้ในการบำรุงดินและพืชพันธุ์ตามหลักคิวนเกษตร

๓. หลักการวางแผน ๓ แผน คือ การทำแผนชีวิต แผนชุมชน แผนทรัพยากร เป็นการวางระบบการจัดการตนเองอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจาก (โกวิทย์ พวงงาม, ๒๕๕๓, หน้า ๔๓)

๓.๑ แผนชีวิต เป็นการวางเป้าหมายชีวิตว่าต้องการอะไร ทำอย่างไร จะมีชีวิตอย่างมีแบบมีแผน แผนชีวิตเป็นสิ่งที่ครอบครัวแต่ละชุมชนต้องจัดการด้วยตนเอง การวางแผนชีวิตทำให้อยู่อย่างมีเป้าหมาย มีความคาดหวัง

๓.๒ แผนชุมชน คือ การที่ชุมชนร่วมกันวางแผนชีวิตของตนเอง โดยการสำรวจวิจัยข้อมูลของตนเอง ตั้งแต่การค้นหารากเหง้าของตนเอง ประวัติศาสตร์ ชุมชน เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ค้นหาทุนของตนเอง ไม่ว่า ทุนทรัพยากร ทุนปัญญา ทุนทางสังคมทำข้อมูลรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และปัญหาต่าง ๆ การทำแผนชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อค้นหาศักยภาพของตนเอง ค้นหาปัญหาที่แท้จริง และหาทางออกไปพร้อม ๆ กัน

๓.๓ แผนทรัพยากร เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้าชุมชนไม่ลุกขึ้นมาเรียนรู้และทำแผนทรัพยากรของตนเอง วันหนึ่งชุมชนจะไม่เหลืออะไร

ปลายปี ๒๕๔๘ สมาชิกเครือข่ายจำนวนหนึ่งมีความเห็นชอบร่วมกันว่าจะมีการปรับเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้ให้มีความชัดเจนในเรื่อง ๕ เรื่องที่ต้องการจัดการให้พึ่งตนเองได้ (สูตร ๓ ๕ ๓) ของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม จึงมีความมุ่งหวังที่จะทำเรื่อง “ยา” ซึ่งเคยทำมาในช่วงที่คุณพ่อจันดี เข็มเฉลิม ยังมีชีวิตอยู่ และมารื้อฟื้นอีกครั้งตอนโครงการสมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเอง โดยท้าวเนกขัตร์เพื่อการมีกิน มีใช้ มีหลักประกันให้มีความสำคัญกับการรื้อฟื้นองค์ความรู้เกี่ยวกับต้นไม้ ทั้งชนิดการใช้ประโยชน์ แหล่งที่อยู่และการขยายพันธุ์ มีการเพาะปลูกกล้าไม้ เพื่อขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยได้นำ “ตำรับยาในพนมสารคาม” ซึ่งเป็นตำรับยาของคุณพ่อของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม คือ “พ่อหมอจันดี เข็มเฉลิม” เป็นตัวตั้งในการพัฒนาสูตรยา ตำรับยาส่วนใหญ่เป็นตำรับที่มาจากตำรายาไทยในอำเภอพนมสารคาม ซึ่งมีการรวบรวมจากประสบการณ์ที่กล่าวอ้างอิง มีการใช้ได้ผลมานานแล้ว โดยโครงการสมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเอง และมีบางตำราที่ได้รับคำแนะนำจากหมอพื้นบ้าน ยาที่มีการผลิตซ้ำ ๆ ได้แก่

๑. น้ำมันชันตะเคียน
๒. น้ำฝางแกไผ่
๓. ยาราดูเบญจกูล
๔. ยาเขียวใหญ่
๕. ประสะจันทน์แดง
๖. ไฟประลัยกัลป์
๗. กาฝาก
๘. ยาหม่อง
๙. ปลาไหลเผือก
๑๐. ยาหม่องเทพทาโร

(สุภาภรณ์ ปิติพร และคณะ, ๒๕๕๑, หน้า ๑๓-๒๕)

การปลูกต้นไม้ ๗ ระดับ ในศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน ดังนี้

ระดับที่ ๑ ไม้วงศ์ยาง เป็นไม้เด่นในป่าเมืองไทย มีประมาณ ๒๐ ชนิด เช่น ยางนา ยางแดง ยางยุง ยางพลวง ยางเหียง กระบาก จันทน์กะพ้อ ตะเคียน เต็ง พะยอม ไม้อื่นที่น่าสนใจ เช่น จำปาทอง กระบก นนทรี กระท้อนป่า ประดู่ เทพธำโร มะค่าโมง สักทอง มะฮอกกานี มะหาด สักทอง

ระดับที่ ๒ ขนุน กระท้อน มะไฟ มะขาม อิน จัน มะแปม มังคุด ส้ม หนาก ลิ้นจี่ป่า ส้มโอ มะปูด ตะลิงปลิง น้อยหน่า มะม่วง ชะมวง มะรุม มันปู มันปลา พิกุล บุนนาค สารภี อบเชยไทย-เทศ-ป่า

ระดับที่ ๓ ชะอม เสม็ด ตั้ว/แต้ว ก้านตรง มะกรูด มะนาว ยอ พริก มะเขือ แค เต้าร้าง กล้วย ฝรั่ง จันทนา จันทน์แดง กานพลู ผักหวานบ้าน-ป่า มะละกอ

ระดับที่ ๔ ตำลึง ตะไคร้ ผักแพว สะระแหน่ ผักชีฝรั่ง ฟักทะลายโจร บัวบก ผักบุ้ง ผักไผ่ โดไม่รู้ล้ม

ระดับที่ ๕ ทุเรียน บัวหลวง ผักพวย ผักหนาม ผักกูด สันตะวาใบพาย

ระดับที่ ๖ ขมิ้นขาว ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย กระเจียว ข่า กระชาย กะทือ เร่ว บุก กระวาน มันพื้นบ้าน กลอย ผือก

ระดับที่ ๗ หวาย ดีปลี พริกไทย โศภผลาน กำลังเสือโคร่ง เถาเอ็นอ่อน ขมิ้นเครือ กำแพงเจ็ดชั้น

(ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน, ๒๕๖๑)

ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับรางวัลปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวนเกษตร ทำให้ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับการเสนอชื่อครูผู้สมควรได้รับพระราชทาน “รางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ” และผ่านการพิจารณาให้ได้รับรางวัล “ครูยิ่งคุณ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ของมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและกระทรวงศึกษาธิการ (มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

ที่มา : (<http://topicstock.pantip.com/jatujak/topicstock/๒๐๐๙/๐๘/๖๘๑๘๙๔๒/ ๖๘๑๘๙๔๒.html>, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

ปัจจุบันศูนย์ศึกษาและพัฒนาเกษตร บ้านห้วยหิน มีคุณครุชิต เชมเฉลิม บุตรชายเป็นผู้หัวหน้าศูนย์ฯ และผู้ดูแล เนื่องจากผู้ใหญ่วิบูลย์ เชมเฉลิม ได้เสียชีวิตไปในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยคุณครุชิต เชมเฉลิม ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญ การอยู่อย่างพอเพียง แบบวนเกษตร ประกอบด้วย ๑) คน ๒) ความรู้ ๓) ทรัพยากร (สายตรงสุขภาพกับศิริราช, ๒๕๖๑, ออนไลน์) ซึ่งศูนย์ศึกษาและพัฒนาเกษตร บ้านห้วยหิน ได้มีฐานการอบรมความรู้หลักสูตร “วนเกษตรกับการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การเรียนรู้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ให้คณณักเรียน ครู และประชาชนทั่วไปได้เข้าไปศึกษา มีร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสมุนไพร ผลิตภัณฑ์เครือข่ายวนเกษตร และมีการจำหน่ายต้นไม้พันธุ์ต่าง ๆ จากเครือข่ายทางการเกษตร

ปี ๒๕๕๙ ได้รับ “รางวัลวัฒนคุณากร” ประเภทกลุ่มบุคคล จากกระทรวงวัฒนธรรม

ปี ๒๕๖๐ ได้รับ “รางวัลวัฒนคุณากร” ประเภทบุคคล จากกระทรวงวัฒนธรรม

ปี ๒๕๖๑ ได้รับ “รางวัลผู้สืบสานตำนานต้นไม้โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม รุกขมรดกของแผ่นดิน” จากกระทรวงวัฒนธรรม

(สัมภาษณ์คุณครุชิต เชมเฉลิม วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ทางโทรศัพท์)

ผู้สนใจสามารถเข้าศึกษาดูงานได้ ติดต่อได้ที่ คุณครุชิต เชมเฉลิม ศูนย์ศึกษาและพัฒนาเกษตร บ้านห้วยหิน ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๖-๕๐๒๐

ศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก (ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ) ตำบลทุ่งพระยา นายบำรุง ศรีโย

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๑๔ ได้เข้ารับราชการบรรจุเป็นครูประจำตำบล ณ โรงเรียนบ้าน อ่างตะแบก อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ในสมัยแรกเป็นครูน้อยในป่า ส่วนมากจะสอนทั้ง ๔ ชั้นเรียน (ป.๑-๔) และเป็นนักการภารโรงไปด้วย หากถามว่าบรรจุยากมาก เพราะกลัวเป็นไข้มาลาเรีย (ไข้ป่า)

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เริ่มต้นชีวิตครอบครัวด้วยการแต่งงานกับคุณประดับ ศรีโย ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๗ และเมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ได้ขึ้นพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ในพระราชพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า “...พอมี พอกิน พอใช้” ประโยคนี้ทำให้นายบำรุง ศรีโย หุุดคิดเพราะการรับราชการครูในสมัยนั้นเงินเดือน ๆ ละ ๕๗๐ บาท ต้องดูแลภรรยาและลูก ซึ่งในสมัยนั้นไม่มีทรัพย์สินเงินทองอะไรเลย ต้องพารภรรยาและลูกอาศัยอยู่บ้านพักครูอยู่ในบริเวณโรงเรียนบ้านอ่างตะแบก และขอพื้นที่ของวัดอ่างตะแบกปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินหรือขายบางส่วน และภรรยาก็ทำขนมขาย (ขนมครก) ที่โรงเรียน และก็ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว เลี้ยงเป็ด และทำโรงสีข้าว

จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๙) ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาสร้างอ่างเก็บน้ำคลองระบม ซึ่งคลองระบมนี้เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของบ้านอ่างตะแบก ซึ่งในขณะนั้นมีภูเขายู่ ๓ ลูก ได้แก่ เขาชะระก้า เขาจุมกหัก และเขาแปดวา ซึ่งเป็นหัวโล้นทั้งหมด มีพื้นที่จำนวน ๕,๗๓๑ ไร่ ในขณะนั้น นายบำรุง ศรีโย มีหน้าที่เป็นเลขานุการสภาตำบลทุ่งพระยา มี ๔ หมู่บ้าน (ตำบลทุ่งพระยาแยกออกมาจากตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา) ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ไม่มีองค์การบริหารส่วนตำบล นายบำรุง ศรีโย จึงได้เรียกประชุมสภาตำบลและมติในที่ประชุม ได้ตกลงปลูกป่าบนภูเขาทั้ง ๓ ลูก เพื่อต้องการไม่ให้มีการบุกรุกป่า และมอบหมายให้เลขานุการสภาตำบลนำเอาเรื่องนี้ไปคิดว่าจะทำอย่างไรกับภูเขาทั้ง ๓ ลูก ให้มีต้นไม้ขึ้นเหมือนดังเดิม นายบำรุง ศรีโย ก็นำเรื่องดังกล่าวมาศึกษาค้นคว้า และไปพบข้อความหนึ่งในหนังสือเล่มหนึ่ง (จำไม่ได้) ซึ่งพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๙) ทรงตรัสเรื่องการปลูกป่าไว้ว่า “การปลูกป่าโดยวิธีไม่ต้องปลูก” ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงเริ่มทำการปลูกป่าโดยใช้หลักการปลูกป่าโดยวิธีไม่ต้องปลูก คือ การสร้างแนวกันไฟรอบภูเขาไว้ให้หมด และจัดเวรยามดูแลปีละ ๕ เดือน โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ (ช่วงฤดูแล้ง) ประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดูแล และเป็นเวลา ๔ ปี หลังจากนั้น ได้มีบริษัท ปิโตรเลียมแห่งชาติ จำกัด มีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ได้มามอบทุนและเครื่องมือใช้ในการดับไฟป่า และต้นไม้ไว้ปลูกตามพื้นที่ต่ำ ๆ

ในสภาพปัจจุบัน ภูเขาทั้ง ๓ ลูกนี้ มอบให้กรมป่าไม้เข้ามาดูแล ซึ่งเวลานี้พื้นที่ดังกล่าวได้เป็นป่าสมบูรณ์เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด เช่น ช้างป่า หมูป่า ไก่ป่า ลิง ฯลฯ และเป็นป่าต้นน้ำลำธารไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำแควระบมในปัจจุบัน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ประชาชนในหมู่บ้านที่ช่วยกันดูแลพื้นที่ป่าบนเขาทั้ง ๓ ลูก ได้มอบภาระนี้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลโปตุแลต่อแล้ว นายบำรุง ศรีโย ก็ได้หันมาสำรวจครอบครัวตัวเองว่ามีทรัพย์สินสมบัติที่สร้างสมมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเองไม่คดโกงใครมา พอให้ลูก ๆ ทำกินพอหรือยัง เห็นว่าเพียงพอแล้วจึงได้ตกลงกับภรรยาเรียบร้อยแล้วก็ได้เดินหน้าในการพัฒนาหมู่บ้าน “บ้านอ่างตะแบก” โดยให้ยึดหลักของประธานองคมนตรี ได้กล่าวไว้ว่า “แก้ไขปัญหาคความยากจน เพื่อชุมชนเข้มแข็ง” ถ้าปัญหาคความยากจนแก้ได้แล้ว ปัญหาต่าง ๆ จะดีขึ้นเอง เพราะในปีนี้เองประชาชนในหมู่บ้านได้ยกให้นายบำรุง ศรีโย เป็นผู้นำชุมชนและผู้นำชุมชนจะต้องทำแผนชุมชนเป็น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพของตนในชุมชน แผนทุกแผนจะต้องตอบโจทย์ที่ว่าแก้ปัญหาคความยากจน เพื่อชุมชนเข้มแข็งในหมู่บ้านอ่างตะแบก มีโครงการต่าง ๆ ที่ตอบสนองสภาพของคนในชุมชน เช่น จัดตั้งกลองยาวชุมชน โรงสีข้าวชุมชน ตามแนวพระราชดำริ โรงทำปุ๋ยอัดเม็ด โรงทำอิฐบล็อก และบ่อเลี้ยงปลาขนาดใหญ่ เป็นต้น

ต่อมาในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ หมู่บ้านอ่างตะแบกได้รับพิจารณาคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ประจำปี ๒๕๔๙ เข้ารับพระราชทานรางวัลจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นหมู่บ้านแรกของจังหวัดฉะเชิงเทรา จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๙๐๐ กว่าหมู่บ้าน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ภรรยา (นางประดับ ศรีโย) ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้าน อ่างตะแบกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายบำรุง ศรีโย จึงได้ลาออกจากการเป็นครูโรงเรียนบ้านอ่างตะแบก เพื่อมาช่วยงานผู้ใหญ่บ้าน และในปีเดียวกันทางอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มอบให้ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นศูนย์การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งภรรยา (ผู้ใหญ่ประดับ ศรีโย) และนายบำรุง ศรีโย ได้ตกลงกันอีกครั้งว่า สมบัติเราก็มีมากแล้ว เพราะเราได้ดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เพราะฉะนั้น ชีวิตที่ยังเหลืออยู่จะทำงานด้วยใจบริสุทธิ์ โดยการปฏิบัติบูชา ตามคำสอนของพระองค์ท่านโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ใหญ่ประดับ ศรีโย ผู้ใหญ่บ้านอ่างตะแบก หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการคัดเลือกให้รับรางวัล ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม (แหวนทองคำ) ประจำปี ๒๕๕๓ (บำรุง ศรีโย, ๒๕๖๐, หน้า ๑-๕)

นายบำรุง ศรีโย ได้แนวคิดการทำการเกษตรไร่นาสวนผสมผสาน จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา เขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้ใช้หลักการทรงงาน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ “คือไม่ติดตำรา ประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด” การทำเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานใช้ระยะเวลา ๔๕ ปี รวมทั้งมีแนวคิด “ปิดประตูครัว” คือ การสร้างคลังอาหารในครัวเรือน โดยได้ขยายให้กับผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านได้ปฏิบัติตาม รวมทั้งได้วางแผนว่าในแต่ละปีจะทำวิจัย เรื่องอะไร ได้ทำการทดลองและปฏิบัติจริง เช่น ปีพ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ทำวิจัย ปลาหมอชุมพร ขนาดตัวใหญ่เนื้อปริมาณมาก ใช้เวลา ๒ เดือน ๑๕ วัน สามารถรับประทานได้ เลี้ยงง่ายโดยไม่ต้องถ่ายน้ำ น้ำยุบน้ำพร่องลงไปก็เติมน้ำ การเลี้ยงหมูนอนน้ำ เป็นต้น

หลักการดำเนินชีวิต มี ๕ ประการ คือ

๑. การสร้างฐานะของครอบครัวต้องค่อยเป็นค่อยไปอย่าเร่งรีบ
๒. หาข้าวหาปลากินก่อน ก่อนหาเงินหาทอง
๓. ทำมาหากินก่อน ทำมาค้าขาย
๔. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
๕. จะซื้อของกินของใช้ต้องพองคาถาปราบกิเลสให้ได้ “คาถาจำเป็นไหม” เวลาจะซื้ออะไร “จำเป็นไหม”

คุณบำรุง ศรีโย ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ ศูนย์การเรียนรู้บ้าน อ่างตะแบก (ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ) ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

การน้อมนำศาสตร์พระราชและหลักการทรงงานและไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยทำงานวิจัย โดยใช้ทุนส่วนตัว (จากเงินบำนาญ) ดังนี้

๑. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ คือ หัวใจหลักในการทำการเกษตร โดยเลือกเอาปลาหมักทำปุ๋ย (ทำตามตำราอยู่ ๔ ปี ไม่สำเร็จ ถูกร้องเรียนจากชาวบ้านว่ามีกลิ่นเหม็นรบกวน) ผลสุดท้ายได้มาศึกษาหลักการทรงงานของในหลวง ข้อที่ ๗ ไม่ติดตำรา โดยการหมักกับกากน้ำตาลและไส้ผง พด. ๒ หมักไปก่อนสัก ๒ สัปดาห์ แล้วค่อยเติมน้ำลงไป โดยทำการวิจัยเรื่องนี้นานถึง ๗ ปี จึงตกผลึกประสบผลสำเร็จ นำไปพัฒนาและปรับปรุงดิน สำหรับปลูกพืชผัก พืชสวน พืชไร่ นาข้าว ได้ทุกชนิด โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ อุปกรณ์และวัสดุในการทำปุ๋ยหมัก

- จัดหาถังพลาสติก ขนาดความจุ ๑๒๐ ลิตร พร้อมฝาปิดและสายรัด
- จัดหากากน้ำตาล จำนวน ๔๐ ลิตร
- จัดหาเศษหัวปลา พุงปลา และปลาที่ไม่สามารถนำไปใช้ประกอบอาหารได้ จำนวน ๕๐ กิโลกรัม
- จัดหาผง พด. ๒ จำนวน ๕ ชอง (ขอรับการสนับสนุนได้จากพัฒนาที่ดินจังหวัด)
- น้ำ จำนวน ๔๐ ลิตร

๑.๒ วิธีการทำปุ๋ยหมัก

- ขั้นตอนที่ ๑ นำเศษหัวปลา พุงปลาและปลาที่ไม่ใช้งานแล้วใส่ลงถังพลาสติกขนาดความจุ ๑๒๐ ลิตร แล้วนำกากน้ำตาล จำนวน ๔๐ ลิตร เทลงพร้อมไส้ผง พด. ๒ จำนวน ๕ ชอง คนให้เข้ากัน หมักทิ้งไว้เป็นเวลา ๑๕ วัน
- ขั้นตอนที่ ๒ ใส่น้ำลงไป จำนวน ๔๐ ลิตร คนให้เข้ากันหมักทิ้งไว้เป็นเวลา ๗๕ วัน

๑.๓ วิธีการนำมาใช้งาน

- ใช้สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวและปลูกพืชไร่ ให้นำปุ๋ยหมักมาผสมน้ำในอัตรา ๑ ถึง ความจุ ๑๒๐ ลิตร ต่อน้ำ ๑,๐๐๐ ลิตร แล้วนำไปราดลงในพื้นที่นาข้าวหรือพื้นที่พืชไร่ ๑ ไร่/๑ ถึง (๑,๐๐๐ ลิตร)
- ใช้สำหรับพื้นที่ปลูกพืชผักและปลูกพืชสวน ให้นำปุ๋ยหมักมาผสมน้ำในอัตรา ๑ ลิตรต่อน้ำ ๑๐ ลิตร แล้วนำไปราดลงในพื้นที่ปลูกพืช แล้วทิ้งไว้ ๕ วัน จึงดำเนินการปลูกพืชได้
- ปุ๋ยหมักชีวภาพ สามารถนำไปปรับปรุงดินได้ทุกพื้นที่

๒. การปลูกพืชผักและไม้ผลแบบประหยัด

การนำน้ำหมักปุ๋ยชีวภาพ มาผสมดินตามอัตราส่วนที่กำหนดแล้วใส่ภาชนะหรือวัสดุที่ไม่ใช้งานแล้ว เช่น ล้อยางรถยนต์ กระถาง เป็นต้น (สำหรับผู้ที่มีพื้นที่ เวลา และทุนน้อย) หรือถ้าผู้ที่มีพื้นที่มาก เวลามาก และทุนมาก ก็สามารถดำเนินการตามปัจจัยที่มี ขยายเป็นธุรกิจครัวเรือนและชุมชนต่อไป

๓. การเลี้ยงปลุสัตว์พื้นบ้าน

โดยมีพื้นฐานเลี้ยงไว้เพื่อกินก่อนเหลือมากค่อยขาย อย่าคิดทำเป็นธุรกิจ ถ้ายังไม่มีพื้นที่ เวลา และทุนน้อย หรือถ้ามีพื้นที่มาก เวลามาก ก็สามารถดำเนินการตามปัจจัยที่มี แต่ขอให้อยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ไม่โลภ และไม่เดือดร้อนผู้อื่น ได้แก่ “หมูนอนน้ำ” โดยใช้หมูพันธุ์มวงเย็น ๑๐ ตัว จะสร้างอ่างน้ำให้หมู ถ้าหมูร้อนจะลงไปนอนน้ำโดยไม่ต้องห่วงว่าจะต้องฉีดยาให้หมู

การเลี้ยงหมูนอนน้ำ โดยการทำบ่อน้ำให้หมูลงไปนอนเพื่อลดความร้อนให้กับหมู ช่วยหมูเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง ไม่เป็นโรคง่าย โดยการทำบ่อขนาดกว้าง ๗๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕๐ เซนติเมตร ลึก ๒๐ เซนติเมตร ใส่น้ำแช่ไว้ตลอดเวลา เลี้ยงหมู ๔ เดือน หมูสามารถเจริญเติบโตได้น้ำหนักถึง ๑๕๖ กิโลกรัม

ภาพการเลี้ยงหมูนอนน้ำ

๔. การทำประมงพื้นบ้าน

ได้แก่ การเลี้ยงปลาตก ปลาสร้อย ปลาหมอชุมพร ปลาสลิด กบ ในบ่อบ่อซีเมนต์

ภาพเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์

๕. การปลูกข้าวในบ่อบ่อซีเมนต์ (จำนวน ๔๐ ไร่) ผลิตข้าวเลี้ยงคนได้ ๑ คน/ปี โดยปลูกได้ ๓ รอบ/ปี

การเรียนรู้หลักการและวิธีการสร้างคลังอาหารให้กับครัวเรือน (ภายใต้โครงการปิดประตูครัว) เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน

๑. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อพัฒนาและปรับปรุงดิน สำหรับปลูกพืชผัก และไม้ผลแบบประหยัด เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน
๒. การปลูกพืชผัก และไม้ผลแบบประหยัด เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน
๓. การเลี้ยงปลาสลิดพื้นบ้าน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในครัวเรือน
๔. การทำประมงพื้นบ้าน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในครัวเรือน

การเกษตรผสมผสาน หรือการทำเกษตรแบบพอเพียง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยยึดหลักการทรงงานของในหลวง (รัชกาลที่ ๙) ในข้อ ๑๗ การพึ่งตนเอง ข้อที่ ๑๘ พออยู่ พอกิน และข้อ ๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง เมื่อทำตามหลักการทรงงานทั้ง ๓ ข้อ ดังกล่าวข้างต้น ต้องวางแผนการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกัน ผสมผสานอยู่ด้วยกันได้ ถือว่าเป็นคลังอาหารของครัวเรือนที่ใหญ่ที่สุดและจะก่อให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลสำหรับครัวเรือน เพราะว่ามีทั้งพืชผัก ไม้ผล เนื้อสัตว์ (แหล่งโปรตีน) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะบริโภคอาหารที่ไม่มีสารเจือปนในพื้นที่ ๑ ไร่ สามารถปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ได้ดังนี้

๕.๑ การปลูกพืช/ไม้ผลและนาข้าว

- นาข้าว	- ต้นมะยงชิด	- ต้นแคเตี้ย
- ต้นกลุ่ม/สับปะรด	- ต้นกล้วย	- ผักหนามป่า/ผักกรูด
- ต้นทุเรียนเทศ	- ต้นมะนาว	- ผักแต้ว
- ต้นละมุด	- ต้นชมพู	- มะเขือ
- ต้นมะละกอ	- พริกขี้หนู/พริกหยวก	- ชะอม

๕.๒ การเลี้ยงปศุสัตว์/ประมง

- เป็ดไข่/ไก่ไข่	- กบ	- ปลาสลิด
- ไก่ดำภูพาน	- ปลาดุก	- ปลาไหล
- หมูป่า/แพะ	- ปลาหมอชมพู	

(เอกสารประกอบการบรรยายการฝึกอบรมจิตอาสา “หลักสูตรหลักประจำ” การเกษตรไร่นาสวนผสมผสาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๖๑, หน้า ๑-๑๖)

แนะนำจังหวัดสระบุรี

แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและสมุนไพร ตำบลท่ากระดาน สวนออนซอน ตำบลท่ากระดาน

ที่มา : (<https://greennews.agency/?p=๑๔๐๘๖>, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

คุณเลี่ยม บุตรจันทา เดิมเป็นคนอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้อพยพมาอยู่บ้านนาอีสาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เดิมประกอบอาชีพทำไร่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด แต่ไม่ประสบความสำเร็จ มีหนี้สิน ต้องไปกู้ธนาคารเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส.) อดีตเคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๖ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้เริ่มมาปลูกผักและไปเรียนรู้ เรียนการจัดการสวนเกษตร ศูนย์วิจัยยางของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ราษฎรชาวบ้านเกษตรนักคิด ได้แนวคิดในการทำบัญชีครัวเรือน การทำไร่นาสวนผสม ได้นำแนวคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม มาปรับใช้ที่ไร่นาของตนเอง โดยตั้งชื่อสวนว่า “สวนออนซอน” หมายถึง มีความประทับใจ มีความสุขเต็มที่ ซึ่งปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก เหลือกินจึงขาย ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ คุณเลี่ยม บุตรจันทา ได้เรียนรู้การทำสมุนไพรจากคุณพ่อ และไปเรียนการทำสมุนไพรจากคุณหมอ จันดี เข้มเฉลิม และคุณวิบูลย์ เข้มเฉลิม และได้ถ่ายทอดการทำสมุนไพรให้กับภรรยาและลูกชาย ทั้งนี้ลูกชายได้ไปเรียนในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และคณะแพทยแผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้นำองค์ความรู้มาต่อยอดในครอบครัว ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ทำ “ท่องเที่ยวเชิงเกษตร” มีกิจกรรม ทำนา เกี่ยวข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว ปลอดภัยไร้พิษ การทำน้ำอ้อย มีฐานการเรียนรู้ของใช้ เช่น การทำน้ำยาซักผ้า การแปรรูปสมุนไพร การแปรรูปการทำครีมมะขาม ฐานของกิน ได้แก่ แปรรูปอาหารจากหน่อไม้ ในการประกอบอาหารเลี้ยงผู้เข้าอบรม จะนำผลผลิตที่ปลูกได้จากสวนมาแปรรูปอาหาร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลที่ผลผลิตทางการเกษตรได้ผลิดอกออกผลที่จะให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติสัมผัสกับบรรยากาศของธรรมชาติ มีการอบรมคนกล้าคิดถื่น ซึ่งคุณเลี่ยม บุตรจันทา เป็นราษฎรชาวบ้าน เป็นเกษตรกรนักคิด นักปฏิบัติและเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยได้รับตำแหน่งเป็น “เมธีจารย์” จากมหาวิทยาลัยชีวิต

การทำสมุนไพร มีตัวยา ดังนี้

๑. ยาแก้ไอ นำมาจากต้นฝางเสน ที่มีอายุ ๑๐ ปี ขึ้นไป
๒. ต้นข่อย นำมาทำน้ำยาบ้วนปากข่อย ต้นข่อยต้องมีอายุ ๑ ปี โดยเอากิ่งข่อยมาทำ นอกจากนี้ ใบข่อย ถ้านำมาคั่วเป็นชา สามารถรักษาโรคนอนไม่หลับ

๓. มะกรูด ทำแชมพูสระผม โดยเอามะกรูดมาหั่นให้เป็นแว่น และต้มให้เปื่อย ไม่เอาแกนและเมล็ด บีบน้ำมะกรูด มาต้มจนเปื่อย ปั่นและมากรอง
 ๔. พริกไทยดำ สรรพคุณเป็นยาระบาย นำพริกไทยดำมาตากแห้ง และมาปั่น
 ๕. ใบชะมวง ใช้ใบครึ่งแก่ครึ่งอ่อน เป็นยาระบาย เอาใบตากแห้งจนกรอบมาบด และร่อนให้ เป็นผง
 ๖. ขมิ้นชัน ท้องอืด ท้องเฟ้อ โรคระเพาะ กรดไหลย้อน
 ๗. เหมือกปลาหมอ เอาใบครึ่งอ่อนครึ่งแก่ มาตากแห้งจนกรอบ มาบดร่อนให้เป็นผง ช่วยระบาย ขับไขมันในเส้นเลือด (สูตรนี้เป็นความคิดของลูกชาย)
 ๘. น้ำมันมะพร้าว ใช้รักษาโรคมะเร็ง และจมูก
- (สัมภาษณ์ คุณสมบุรณ์ บุตรจันทา, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ที่สวนออนซอน)

การทำเห็ดฟางกองเตี้ย หมู่ที่ ๕ บ้านสระไม้แดง ตำบลคูยายหมี่

นายเชษฐา ภูสมที

นายเชษฐา ภูสมที ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านสระไม้แดง ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เริ่มปลูกเห็ดฟางปีพ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องจากได้ศึกษาว่า ดินในหมู่บ้านเป็นดินลูกรัง ดินเสื่อมโทรม จึงได้ไปเรียนทำเห็ดจากคุณแม่ รวมทั้งไปจ้างอาจารย์มาสอนการทำเห็ด จากจังหวัดกาฬสินธุ์ ตอนนั้นลุ่ม ๆ ดอน ๆ เมื่อทำเห็ดแล้วหาตลาดไม่ได้ในปีพ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และคนในหมู่บ้านหลังจากทำนานปี หมดฤดูการทำนา ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร จึงมีความสนใจการเพาะเห็ดกองเตี้ย จึงได้มาอบรมถ่ายทอดให้กับชาวบ้าน ปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านได้เพาะเห็ดกองเตี้ย ๘๐% ของหมู่บ้าน มีรายได้ ๓๐๐-๕๐๐ บาท/วัน เด็กและเยาวชนมีรายได้จากการตัดโคนเห็ด กิโลกรัมละ ๕ บาท “จุดเด่นของเห็ดบ้านสระไม้แดง รสชาติดีทานอร่อย” ด้วยความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน และคนในหมู่บ้าน ทำให้ในปีพ.ศ. ๒๕๕๔ หมู่บ้านได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” โดยได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นอกจากนี้ผู้ใหญ่เชษฐา ภูสมที ได้รับรางวัลผู้ใหญบ้านยอดเยี่ยม (แห่นบทองคำ)

๘๖

วิธีการทำเห็ดกองเตี้ย

๑. ไถ เตรียมดิน ๒ รอบ
๒. ทำแปลง กว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๒๕ เมตร (คล้ายแปลงผักและให้มีขอบร่อง)
๓. อัดบล็อกกากมัน ขนาด ๒๐X๔๐ เซนติเมตร เว้นระยะห่าง ๒๐ เซนติเมตร (ใช้กากมันกระแบ่งดำ เบอร์ ๑๘/บล็อก)
๔. อัด จำนวน ๕๐ บล็อก ต่อ ๑ ร่อง ใช้เชื้อ ๑๒ กรัมเชื้อ
๕. พออัดบล็อกเสร็จ ให้หว่านปูนขาว ๓ กิโลกรัม หว่านปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ = ๑ กิโลกรัม ผสมสูตร ๔๖-๐๐ = ๑ กิโลกรัม พร้อมนี้ใส่ขี้วัวอีก ๑ กระสอบ หว่านให้ทั่วแปลง
๖. หลังจากนั้นรดน้ำใส่ปุ๋ยละลาย และขี้วัวให้ชุ่ม
๗. ใช้ผ้าพลาสติกปิดไว้ ๒ คืน
๘. ขี้เชื้อ ๑๒ กรัม ให้เป็นชั้นเล็ก ๆ
๙. เปิดผ้าพลาสติกแล้วโรยเชื้อที่เตรียมไว้
๑๐. รดน้ำให้ชุ่ม แล้วปิดผ้าพลาสติกพรมคลุมฟาง ๒.๕ กรัม/ลัง
๑๑. ทิ้งไว้ ๓ คืน แล้วปิดผ้าพลาสติก ๑ ข้าง รดน้ำพอชุ่มทิ้งไว้อีก ๓ คืน
๑๒. เปิดดินอีกข้างหนึ่ง
๑๓. รดน้ำบนฟางที่คลุมและให้ช่องอากาศ
๑๔. อีก ๒ วัน ก็เริ่มเก็บผลผลิตได้

การทำเห็ดกองเตี้ย ของคุณเชษฐา ภูสมที ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ บ้านสระไม้แดง เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีรายได้พึ่งพาตนเองได้ เกิดการสร้างเครือข่ายนำไปสู่การพัฒนาการเกษตร สังคม เศรษฐกิจแบบยั่งยืน (เชษฐา ภูสมที ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ศูนย์การทำเห็ดฟางกองเตี้ย หมู่ ๕ ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ผู้สนใจสามารถติดต่อ คุณเชษฐา ภูสมที ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๕ ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๗-๐๖๖-๔๖๕๒

การทำเกษตรผสมผสานต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคูยายหมี่ คุณสามารถ พูนประโคน

คุณสามารถ พูนประโคน อยู่หมู่ ๕ ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ในอดีตได้ทำงานที่สวนป่ากิตติ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีพืชไร่ ณ วิทยาลัยเกษตรสุรินทร์ ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดสุรินทร์ หลังจากเกษียณ ได้มาทำเกษตรผสมผสานต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ได้ปลูกพืชเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นแรก เป็นชะอม ชั้นที่สอง ปลูกต้นพริกไทย ชั้นที่สามชั้นใต้ดิน ปลูกกระชาย และปลูกมะนาวไร้เมล็ด ได้พันธุ์มะนาวมาจากจังหวัดสุโขทัย ช่วงหลังขยายพันธุ์เอง

ในปีพ.ศ. ๒๕๕๙ ได้เริ่มเพาะเห็ดโดยไปอบรมที่ศูนย์พระดาบส จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อได้เรียนรู้ที่ศูนย์พระดาบส ได้ความรู้ทางวิชาการจึงได้ตั้งใจและสาบานต่อหน้าพระดาบสว่า ความรู้ที่ได้มาจะมาเผยแพร่ให้กับผู้สนใจโดยไม่คิดค่าวิทยากร ต่อจากนั้น ได้ความรู้จากการทำเห็ดเหื่อไผ่จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภาพร อามัสสา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าโครงการวิจัยต้นแบบการผลิตเหื่อไผ่ในสวนไผ่ครบวงจร โดยได้รับทุนสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ศึกษาองค์ประกอบและสาระสำคัญของเห็ดเหื่อไผ่ สายพันธุ์กระโปรงยาวสีขาว เพื่อนำความรู้จากงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ทั้งในวงการอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารเสริม รวมถึงผลิตภัณฑ์เวชสำอาง (วิจัยพบ “เห็ดเหื่อไผ่” , ๒๕๖๑, ออนไลน์)

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ลักษณะโครงสร้างภายในของดอกเห็ดเหื่อไผ่ ขณะที่ตูมอยู่ จะมีเปลือกห่อหุ้มด้านนอกถัดเข้าไปข้างในจะเป็นเมือกวุ้น เพื่อป้องกันดอกอ่อนได้รับผลกระทบกระเทือนและรักษาระดับความชื้นให้พอเหมาะ แล้วจะถูกห่อหุ้มด้วยเนื้อเยื่อบาง ๆ ส่วนที่เป็นสีเขียวเข้มจะเป็นหมวกที่จะเป็นส่วนสปอร์ ถัดไปคือส่วนของกระโปรง ที่เป็นเนื้อเยื่อโปรงซ้อนกันจะถูกยัดออก เมื่อดอกโตขึ้นด้านในสุดคือส่วนของก้านจะมีลักษณะคล้ายฟองน้ำจับกันแบบหลวม ๆ เมื่อดอกเห็ดโตเต็มที่ ส่วนนี้และกระโปรงจะเจริญอย่างรวดเร็ว โดยใช้ระยะเวลาจากดอกที่กำลังแย้มบานจนกระทั่งถึงบานเต็มที่เพียง ๑-๒ ชั่วโมงเท่านั้น เห็ดเหื่อไผ่เพาะประมาณ ๔๕ วัน จึงออกดอก

ส่วนผสมในการทำเห็ดเหื่อไผ่

๑. เศษไม้ เศษหญ้า เศษใบไม้ ซ้อนทับกัน
๒. ขี้วัว
๓. แกลบ
๔. กาบมะพร้าวสับ
๕. เชื้อเห็ด (เอาเชื้อเห็ดไปเลี้ยงในอาหารวุ้น PDA ประมาณ ๑ เดือนกว่า ๆ และเอาอาหารจาก PDA ไปใส่อาหารแข็ง เช่น ก้อนเห็ดหลินจือเก่าหรือเศษข้าวเปลือกก็ได้ ต่อจากนั้นก็เอาไปใส่ในก้อน ขี้เลื่อยที่นิ่งแล้ว ถึงจะเพาะเชื้อ เพาะเชื้อเห็ดประมาณ ๔ เดือน ถึงจะเอามาลง
๖. ดินธรรมดา ไรหญ้าและเอาเศษใบไม้ใบหญ้าทับอีกครั้ง

จากประสบการณ์และความรู้ของคุณสามารถ พูนประโคน ได้อบรมและบรรยายได้แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนที่สนใจทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มในการพัฒนาการเกษตร และสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางสุขภาพ อาหารเสริมรวมถึงเวชสำอาง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

(คุณสามารถ พูนประโคน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ บ้าน คุณสามารถ พูนประโคน)

ผู้สนใจสามารถติดต่อได้ที่คุณสามารถ พูนประโคน บ้านเลขที่ ๒๔/๑๓ หมู่ ๕ ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๙๓๑-๒๔๘๖

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดจะเจียงเพา

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัดวังคู ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จมาพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน
พร้อมเสด็จทรงเยี่ยมเยียนราษฎร โดยในช่วงเช้า มูลนิธิแพथยาสมาธิสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
(พอ.สว.) พร้อมแพทยอาสา

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงเยี่ยมสำนักสงฆ์วังคูและถวายปัจจัยแก่พระภิกษุสงฆ์ ณ สำนักสงฆ์บ้านวังคู หมู่ ๘ บ้านวังคู
ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัดวังคู ตั้งอยู่ที่หมู่ ๘ บ้านวังคู ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการจัดตั้งเป็นวัด ที่ถูกต้องจากกรมศาสนาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นวัดมหานิกาย

ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จมาพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน พร้อมเสด็จทรงเยี่ยมเยียนราษฎร โดยในช่วงเช้า มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) พร้อมแพทย์อาสา ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และอาสาสมัครสายแพทย์และสาธารณสุข ได้มาปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจ และรักษาพยาบาลให้ประชาชนและผู้ป่วยในท้องถิ่น ได้รักษาโรคพิการตั้งแต่กำเนิด ได้แก่ ปากแหว่งเพดานโหว่ หากคนไข้ที่ป่วยมาก พระองค์ท่านจะให้หน่วยแพทย์ พอ.สว. ส่งต่อคนไข้ไปรับการรักษาจากแพทย์ผู้ชำนาญตามโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลใหญ่ ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งทรงปลูกต้นมะม่วงไว้บริเวณหน้าโรงเรียนบ้านวังคู ๒ ต้น (คณะครูโรงเรียนบ้านวังคู, ๒๕๖๐)

ในวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเยี่ยมสำนักสงฆ์วังคูและถวายปัจจัยแก่พระภิกษุสงฆ์ ณ สำนักสงฆ์บ้านวังคู หมู่ ๘ บ้านวังคู ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัจจุบันทางวัดวังคูได้สร้างพลับพลาที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เคยเสด็จ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ไว้เพื่อเป็นสิริมงคล และอนุสรณ์ให้แก่ชาวทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระองค์ท่านที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย (สัมภาษณ์คุณชูชาติ ภักดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๘ บ้านวังคู, ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองระบม ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้เสด็จอ่างเก็บน้ำคลองระบม ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๙๓

ในการดำเนินการจัดรูปที่ดิน พื้นที่ประมาณ ๙,๐๐๐ ไร่ เพื่อพิจารณาให้ราษฎรที่ยากจนเข้าอยู่อาศัยและท้องถื่นเป็นถาวร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองระบม ซึ่งเป็นสาขาสายหนึ่งของคลองท่าลาด เมื่อก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว อ่างเก็บน้ำ แต่ละแห่งจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดกับสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่จัดสรรสำหรับทำการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภค เป็นเนื้อที่ประมาณ ๙,๐๐๐ ไร่

นอกจากนี้ยังสามารถส่งน้ำส่วนที่เหลือใช้ลงน้ำเดิมเพื่อช่วยเหลือโครงการฝายท่าลาดตอนล่าง ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกในเขตโครงการฯ เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๔,๐๐๐ ไร่ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ๒๕๖๑, ออนไลน์)

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จอ่างเก็บน้ำคลองระบม ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสนพระทัยเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ทรงให้ความสำคัญในลักษณะ “น้ำคือชีวิต” ด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติโดยส่วนรวม

จากการที่พระองค์ท่านได้เสด็จเยือนและมีพระราชดำริให้กรมชลประทานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองระบม ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ แก่ชาวอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทราและพสกนิกรชาวไทย

แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

แหล่งท่องเที่ยว อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา อ่างเก็บน้ำลาดกระทิง

แม่น้ำจังหวัดฉะเชิงเทรา จมบ...

อ่างเก็บน้ำลาดกระทิง เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๗ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดกระทิง ห่างจากที่ว่าการอำเภอไป ๙ กิโลเมตร ตามเส้นทาง พนมสารคาม-หนองคอก จากนั้นจะมีแยกเข้าไปขวามืออีก ๒ กิโลเมตร เป็นอ่างเก็บน้ำธรรมชาติที่สวยงาม มีพื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่ (โครงการอ่างเก็บน้ำลาดกระทิง, ๒๕๖๑, ออนไลน์)

อ่างเก็บน้ำลาดกระทิงนั้นเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้มากเหมือนอ่างเก็บน้ำอื่นๆ จะนำมาใช้ในช่วงเวลาจำเป็นเท่านั้น เป็นอ่างเก็บน้ำที่คงความเป็นธรรมชาติไว้อย่างสวยงาม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถ เล่นน้ำหรือถ่ายรูป แต่ต้องมาในช่วงบรรยากาศเย็นๆ เพราะอากาศจะไม่ร้อนมาก

ภาพอ่างเก็บน้ำลาดกระทิง ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่มา: (แหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานไทย.๒๕๖๑,ออนไลน์)

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๑๙. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา. (๒๕๕๙). **ฐานข้อมูลด้านวัฒนธรรม**

ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระยา.
กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว. (มปป.) **ความเป็นมาของกลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านยาว. จังหวัดฉะเชิงเทรา** :
อำเภอสนามชัยเขต

กลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านบึงตะเข้. (๒๕๕๒). **เอกสารกลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านบึงตะเข้ หมู่ ๑๔ ตำบลคูยายหมี**

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. จังหวัดฉะเชิงเทรา : ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต.

กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (๒๕๕๗). **เอกสารเวทีประชาคม**

โครงการรากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน” ประเพณีอำเภอสนามชัยเขต. วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ณ ห้องประชุมการะเกด อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗.

จังหวัดฉะเชิงเทรา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

ก้องภูมิ เจริญราช และคณะครูโรงเรียนบ้านวังคู. (๒๕๖๐). **โครงการเอกสารข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัด. จังหวัดฉะเชิงเทรา** : โรงเรียนบ้านวังคู.

โกวิท พวงงาม. (๒๕๕๓). **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ** : บพิธการพิมพ์.

โครงการอ่างเก็บน้ำลาดกระทิง. (๒๕๖๑). [Online]. : Available : [https://km.rdpb.got.h/](https://km.rdpb.got.h/Project/view/๖๕๓๑)

Project/view/๖๕๓๑ [๒๕๖๑, กรกฎาคม ๓].

จิระวัชร มัญญารักษ์. (๒๕๕๗). **แบบบันทึกข้อมูลรากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน” ประเพณีบุญข้าวจี. จังหวัดฉะเชิงเทรา**
: องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน.

เชษฐา ภูสมที. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์เพาะเห็ด หมู่ที่ ๕ ตำบลคูยายหมี. เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.

ชูชาติ ภักดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘ บ้านวังคู. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์).
เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

ทวิ ดิดวงพันธ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านจักรสานทอเสื่อกก. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.

บานเย็น เข้มลาย. (๒๕๔๘). **เอกสารประกอบการคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ** :
กรมส่งเสริมการเกษตร.

_____. (เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบึงตะเข้. เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑.

บำรุง ศรีโย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก (ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ). เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑.

บำรุง ศรีโย. (๒๕๖๐). **เอกสารประกอบการอบรมการฝึกอบรมจิตอาสา “หลักสูตรประจำ” “การเกษตรไร่นาสวนผสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ ณ กองพันฝึกส่วนหลัง เขตพระราชฐานในพระองค์ “วิภาวดี”. ฉะเชิงเทรา** : ตำบลทุ่งพระยา.

ผู้ใหญ่วลัย สุจริต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดหนองใหญ่ราษฎร์บำรุง
ตำบลทุ่งพระยา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระครูวรดิษฐ์ธรรมรักษ์ เจ้าอาวาสวัดท่าซุงใหม่. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดท่าซุงใหม่ ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระไชยา ปนาโท เจ้าอาวาสสำนักสงฆ์ท่ากระดาน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักสงฆ์ท่ากระดาน ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระพิศศักดิ์ สมจิตโต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชำป่างาม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดชำป่างาม ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระไพฑูรย์ สุจิตโต เจ้าอาวาสวัดท่าซุงเก่า. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดท่าซุงเก่า ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัย เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระสนั่น ฐานธมโม เจ้าอาวาสวัดหนองตานาค. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดหนองตานาค ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระอธิการบุญเรือง อติชาโคร เจ้าอาวาสวัดยางแดง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระอธิการณดล ดิถีปัญโญ เจ้าอาวาสวัดกระบกเตี้ย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดกระบกเตี้ย ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พระอธิการบุญเฮง ตบสีโล เจ้าอาวาสวัดวังไทร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดวังไทร ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พิเชษฐ์ ชูรักษ์. (๒๕๖๐). **ปลูกป่า ... หลังเกษียณมีเงินใช้จาก ‘ต้นไม้’ แค่เป็นส่วนหนึ่งดูแลโลก ... สุขก็ล้นเหลือ.** [Online]. Available : <https://greennews.agency/?p=๑๔๐๘๖> [๒๕๖๑, พฤษภาคม ๑๙]
- มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ. (๒๕๖๑). **วิบูลย์ เข็มเฉลิม ครุธรรมชาติผู้ปลูกต้นไม้ในใจคนนำ**
- เกษตรกรไทยหลุดพ้นความยากจนด้วย “วนเกษตร”** [Online] : Available : http://www.pmca.ot.th.thai/?page_id=๓๕๑๑. [๒๕๖๑, กรกฎาคม ๑๗]
- แม้นนอย ผู้มีศิลป์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี จินดา เนืองจันทรงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดหินแร่เก่า. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- ระยอง พวงไธสง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี จินดา เนืองจันทรงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านนายาว. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- วัดอำเภอสนามชัยเขต. <https://www.lovethailand.org/travel/th/๕๖E๐%B๘%๘๘%E๐%B๘%B๐%E๐%B๙%๘๐%E๐%B๘%๘A%E๐%B๘%B๔%E๐%B๘%๘๗%E๐%B๙%๘๐%E๐%B๘%๙๗%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%B๒.html>. สืบค้นเมื่อ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑.
- วิจัยพบ “เห็ดเหื่อไผ่”. (๒๕๖๐). **ประโยชน์อื้อเป็นได้ทั้งยาโด๊ปและเวชสำอาง** [Online] : Available : <https://mgronline.com/> [๒๕๖๑, กรกฎาคม ๑๐]
- วัดหินแร่เก่า, (๒๕๖๐). **หนังสือสวดมนต์วัดหินแร่เก่า. ฉะเชิงเทรา : วัดหินแร่เก่า.**
- สง่า ลือชาพัฒนพร. (๒๕๕๑). **ชีวิต ‘นอก’ สายพาน ๗๒ ปี ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม. กรุงเทพฯ :**
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- สมบูรณ์ บุตรจันทา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี จินดา เนืองจันทรงค์ และณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สวนออนซอน. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑.

A vertical strip of three images. The top image shows a large, ornate stupa with a tiered umbrella on top. The middle image shows a traditional Burmese house with a thatched roof and white walls. The bottom image shows a Buddha statue in a meditative pose, sitting on a pedestal.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์